สำนักงาน กปร.

ISSN : 1685-8234

วารสารอันเนื่องมาจาก

พระราชดำริ

ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๓ กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๖๐

บทบรรณาธิการ

วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ฉบับที่ ๓/๒๕๖๐ เปิดเล่มด้วยบทความเฉลิมพระเกียรติ *๒ กษัตริย์ นักพัฒนา "สืบสาน รักษา ต่อยอด"* ซึ่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ทรงน้อมนำพระราชกรณียกิจไปดำเนินการตามรอยพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เพื่อเป็นการสืบสาน รักษาและขยายผลต่อยอดอย่างเป็นรูปธรรม

การพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกมาอย่างยาวนานส่งผลต่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ ตลอดจนการป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ไม่เพียงแต่ประเทศไทยเท่านั้น ยังได้ขยายเครือข่ายหญ้าแฝกทั่วโลก โดยอาจกล่าวได้ว่าประเทศไทยเป็นผู้นำในด้านนี้ก็ว่าได้

ร้อยเรื่องโครงการ นำเสนอโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณหนองอึ่งอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดยโสธร ซึ่งประสบความสำเร็จจนเป็นตัวอย่างของชุมชนรักษาป่า คนอยู่ร่วมกับป่า และสามารถนำผลผลิตจากป่ามาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เพิ่มมูลค่า มี *"แบรนด์เนม"* เป็นของตัวเอง ที่มีชื่อเสียง เช่น ไข่มดแดงกระป๋อง ผลิตภัณฑ์จากเห็ดชนิดต่าง ๆ เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีเรื่องราวของโครงการสถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านแปกแซม จังหวัดเชียงใหม่ โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านปางขอน จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นการพัฒนาป่าไม้โดยประชาชนมีส่วนร่วมดูแลรักษาจนประสบผลสำเร็จเช่นกัน ในขณะที่โครงการประตูระบายน้ำคลองลัดโพธิ์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสมุทรปราการ ได้ช่วยเร่งระบายน้ำพื้นที่ภาคกลางตอนล่างให้ระบายลงอย่างรวดเร็ว และศูนย์ศิลปาชีพบ้านเนินธัมมัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ช่วยอนุรักษ์การทอผ้าลวดลายผ้าโบราณให้คงอยู่พร้อมกับสร้างรายได้ให้กับราษฎรอีกด้วย

ข่าวพระราชกรณียกิจ ความเคลื่อนไหวกิจกรรม รวมทั้งคอลัมน์ประจำต่าง ๆ ครบครันให้ติดตาม

กองบรรณาธิการ

วาระพระวรรษา
บรรจบมาถึงอีกหน
ไทยทั่วทุกถ้วนคน
ร่วมถวายพระพรชัย
ขอพระองค์ทรงพระเจริญ
ขออัญเชิญเป็นขวัญชัย
สืบสานรัชกาลใหม่
บำรุงใจไทยนิรันดร์

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ
ข้าพระพุทธเจ้า ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงาน กปร.
(นายภัททะพงศ์ เทียนศรี ประพันธ์)

๑๔

๒๖

๓๒

สารบัญ

ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๓ กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๖๐

๔ **ข่าวพระราชกรณียกิจ**

๑๔ **บทความเฉลิมพระเกียรติ**
๒ กษัตริย์นักพัฒนา
"สืบสาน รักษา ต่อยอด"

๒๖ **ในความทรงจำ**
หญ้าแฝก *"กำแพงธรรมชาติที่มีชีวิต"*

๓๒ **ร้อยเรื่องโครงการ**
คนอยู่ร่วมกับธรรมชาติ
อย่างยั่งยืนที่ค้อเหนือ เมืองยโสธร

๓๘ **ประชาหน้าใส**
โครงการสถานีสาธิตและถ่ายทอด
การเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อม
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านแปกแซม

๔๒ **ครั้งหนึ่งในชีวิต (ชีวิตพอเพียง)**
โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง
ตามพระราชดำริบ้านปางขอน
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

๔๘ **แนะนำโครงการ**
แสงสว่างจากฟ้า แม้จะทุกข์ยากลำบากสักเพียงใด
บรรเทาได้ด้วยพระบารมีปกเกล้าปกกระหม่อม

๕๔ **เศรษฐกิจพอเพียง**
โครงการพัฒนาองค์กรคุณธรรม
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๕๘ **ท่องไปในโครงการ**
คุ้งบางกะเจ้า - กระเพาะหมู
จากโครงการแก้ปัญหา พัฒนาสู่แหล่งท่องเที่ยว

๖๒ **อาชีพน่าลอง**
ศิลปาชีพบ้านเนินธัมมัง
หนึ่งในพระมหากรุณาธิคุณ
สร้างอาชีพ สานงานศิลป์ อนุรักษ์มรดกเมืองนคร

๗๐ **สืบสานงานพระราชดำริ**
สเปรย์ป้องกันทากผสมสารสกัดจากพืชสมุนไพร
ผลผลิตทางวิชาการของศูนย์ศึกษาการพัฒนา
เขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๗๔ **ความเคลื่อนไหว**

๓๘

๔๒

๔๘

๕๔

๖๒

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไป ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๐

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปโรงเรียนวัดธรรมจริยา ตำบลข้าวงาม อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทรงรับฟังผู้อำนวยการโรงเรียนกราบบังคมทูลผลการดำเนินงานของโรงเรียน

โอกาสนี้ พระราชทานเหรียญที่ระลึกให้แก่ผู้สนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนจำนวน ๘ ราย พร้อมทอดพระเนตรนิทรรศการผลงานกิจกรรมต้นแบบด้านการอนุรักษ์พลังงานและด้านสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน การสาธิตการทำน้ำหมักชีวภาพจากมะกรูด มะเฟือง สับปะรด และเศษอาหาร และผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ จากโครงการเศรษฐกิจพอเพียง เช่น ปลาดุกแดดเดียว ทอดมันเห็ดสมุนไพร และน้ำสมุนไพร

จากนั้น เสด็จฯ ไปสวนชัยพัฒนพฤกษ์ ทรงโยนกล้าข้าวพันธุ์หอมกุหลาบแดงหรือข้าวหอมทับทิมสยามลงแปลงนา พร้อมทอดพระเนตรการเรียนรู้ด้านการเกษตรของนักเรียนประกอบด้วยการปลูกพืชประเภทต่าง ๆ เช่น ไม้ผล พืชสวนครัว และไม้ดอก

ในการนี้ มีพระราชกระแสถึงเรื่องการใช้ปุ๋ยและปัญหาการใช้ยาฆ่าหญ้าที่ส่งผลให้ในหลายพื้นที่ไม่สามารถใช้แหล่งน้ำเพื่อการบริโภคได้ เนื่องจากปนเปื้อนสารเคมี ต้องใช้วิธีการซื้อน้ำเพื่อบริโภคแทน

โอกาสนี้ ทอดพระเนตรบ่อบำบัดน้ำเสียของโรงเรียน ทรงปลูกต้นราชพฤกษ์จำนวน ๑ ต้น ทอดพระเนตรกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมด้านการอนุรักษ์พลังงาน กิจกรรมห้องสมุด และการสาธิตผลงานกิจกรรมดอกไม้ประดิษฐ์ป้ายไม้มะขาม เทียนเจล เป็นต้น พร้อมกันนี้ทรงกดปุ่มเปิดแถบแพรอาคารเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา พร้อมทั้งฉายพระฉายาลักษณ์ร่วมกับคณะครูและผู้ให้การสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน

ต่อมา เสด็จฯ ไปโรงเรียนวังน้อย (พนมยงค์วิทยา) ตำบลชะแมบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทอดพระเนตรนิทรรศการแสดงกิจกรรมดีเด่นของโรงเรียน กิจกรรมห้องสมุด และกิจกรรมการเรียนการสอนแผนกอาชีพ

จากนั้น เสด็จฯ ไปโรงฝึกอาชีพเพื่อทอดพระเนตรการฝึกปฏิบัติวิชาช่างเชื่อมโลหะ วิชาเทคนิคยานยนต์ วิชางานไฟฟ้า รวมถึงกิจกรรมธนาคารโรงเรียน และร่วมฉายพระฉายาลักษณ์กับคณะครูและผู้ให้การสนับสนุนโรงเรียน

จากนั้น เสด็จฯ ไปโรงเรียนสอนดี (ประชารัฐอนุสรณ์) ตำบลพระยาบันลือ อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทรงกดปุ่มเปิดแถบแพรป้ายอาคารศูนย์เด็กเล็กสอนดีชัยพัฒน์และทรงรับฟังบรรยายสรุปการฟื้นฟูความเสียหายจากอุทกภัยปี ๒๕๕๔ ของมูลนิธิชัยพัฒนา

ในการนี้ ได้พระราชทานพระราชดำริ สรุปความว่า ***ให้ทำการส่งเสริมกิจกรรมประเภทงานหัตถกรรม งานจักสาน และการวาดภาพ แก่เด็กนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่จะช่วยสร้างเสริมให้เด็กมีสมาธิที่ดีขึ้น โดยให้สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) เข้ามาดูแล***

โอกาสนี้ ทอดพระเนตรการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาทักษะของเด็กระดับอนุบาล กิจกรรมแปลงเกษตรปลอดสารพิษ กิจกรรมการเลี้ยงไส้เดือนเพื่อผลิตดินและน้ำหมักมูลไส้เดือน กิจกรรมบ้านวิทยาศาสตร์น้อย กิจกรรมปั้นดินเล่าเรื่อง งานศิลปะ กิจกรรมจากจิตอาสาก้าวเดินต่อไปของศิษย์เก่าโรงเรียนจิตรลดา กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และกิจกรรมห้องสมุด พร้อมกันนี้ ฉายพระฉายาลักษณ์ร่วมกับคณะครูและผู้ให้การสนับสนุนโรงเรียน ทรงลงพระนามาภิไธยในสมุดที่ระลึก และทรงเยี่ยมราษฎรในพื้นที่

ต่อมา เสด็จฯ ไปโรงเรียนสัตตปทุมบำรุง ตำบลสามเมือง อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ในการนี้ ผู้อำนวยการโรงเรียนกราบบังคมทูลรายงานการจัดสร้างอาคารเรียนพระราชทาน

โอกาสนี้ พระราชทานของที่ระลึกแก่ผู้มีอุปการคุณจำนวน ๑๘ ราย ทรงกดปุ่มเปิดแถบแพรป้ายอาคารเรียนพระราชทาน ๑๙ ทรงปลูกต้นศรีตรังจำนวน ๑ ต้น บริเวณด้านหน้าอาคาร ทอดพระเนตรผลงานการเรียนการสอนของโรงเรียน ทรงลงพระนามาภิไธยในสมุดที่ระลึก พร้อมทั้งฉายพระฉายาลักษณ์ร่วมกับคณะผู้บริหารและคณะครูของโรงเรียน และทรงเยี่ยมราษฎรในพื้นที่

ในการนี้ ได้มีพระราชกระแสกับผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาของเด็กนักเรียนโรงเรียนสอนดี (ประชารัฐอนุสรณ์) ที่มีผลการประเมินอยู่ในกลุ่มเสี่ยงที่จะมีปัญหาด้านพฤติกรรมและด้านอารมณ์ ด้วยการเสริมกิจกรรมด้านงานศิลปะ เพื่อให้เด็กกลุ่มดังกล่าวมีสมาธิดีขึ้นและควรดำเนินการแก้ไขปัญหาไปที่ชุมชนด้วย

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไป ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี

วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๐

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดอาคารโรงงานจัดสร้างและซ่อมบำรุงเครื่องกลเติมอากาศของมูลนิธิชัยพัฒนา ในพื้นที่กรมชลประทาน อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ทรงเปิดแพรคลุมป้ายเปิดอาคารโรงงานจัดสร้างและซ่อมบำรุงเครื่องกลเติมอากาศของมูลนิธิชัยพัฒนา

จากนั้น เสด็จฯ ไปอาคารฯ ทรงรับฟังบรรยายสรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมโครงการปรับปรุงคุณภาพน้ำของมูลนิธิชัยพัฒนา ในส่วนของงานปรับปรุงซ่อมแซมอาคารสำนักงานโครงการ โรงงานจัดสร้างและซ่อมบำรุงเครื่องกลเติมอากาศ แนวทางการดำเนินงานระยะต่อไป การดำเนินงานโครงการปรับปรุงคุณภาพน้ำที่ผ่านมา และงานวิจัยการพัฒนาเครื่องกลเติมอากาศ RX-5B

โอกาสนี้ ทอดพระเนตรการสาธิตการทำงานเครื่องกลเติมอากาศที่ได้ทำการพัฒนา RX-5B การสาธิตการประกอบเครื่องกลเติมอากาศ และรูปแบบเครื่องกลเติมอากาศ

ในการนี้ ได้พระราชทานพระราชดำริแก่กรมชลประทาน สรุปความว่า

"...เรื่องปัญหาน้ำในคลองมีสนิมสีเหลืองบริเวณคลองรังสิต จังหวัดปทุมธานี..."

ทั้งนี้ ได้มอบหมายให้ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการต่อไป และผู้แทนกรมชลประทานได้อธิบายเรื่องเครื่องกลเติมอากาศ RX-5B โดยกล่าวว่า เครื่องกลเติมอากาศ RX-5C ราคา ๓๔,๐๐๐ บาท ค่าไฟฟ้า ราคา ๖ บาทต่อหน่วย ส่วนเครื่องกลเติมอากาศ RX-5B ราคา ๒๗,๐๐๐ บาท ค่าไฟฟ้า ราคา ๔ บาทต่อหน่วย

ในการนี้ ได้พระราชทานพระราชดำริ สรุปความว่า

"...ขอให้พิจารณาใช้โซล่าเซลล์ได้หรือไม่ เนื่องจากค่าใช้จ่ายน้อย..."

ต่อมา เสด็จฯ ไปอาคารสำนักงานโครงการปรับปรุงคุณภาพน้ำของมูลนิธิชัยพัฒนา ทรงเปิดแพรคลุมป้ายเปิดโครงการปรับปรุงคุณภาพน้ำ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี

วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๐

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงติดตามผลการดำเนินงานศูนย์การเรียนตำรวจตระเวนชายแดนท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุนนาค หมู่ที่ ๖ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

โอกาสนี้ ท่านผู้หญิงวิลาวัณย์ วีรานุวัตติ์ เลขาธิการร้านจิตรลดา กราบบังคมทูลรายงานการสนับสนุนการก่อสร้างศูนย์การเรียนท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุนนาค ทรงตัดริบบิ้นเปิดป้ายอาคารเรียน ทรงปลูกต้น ***“เงาะป่า”*** จำนวน ๑ ต้น และฉายพระฉายาลักษณ์ร่วมกับคณะผู้บริหารร้านจิตรลดา

ในการนี้ พระราชทานสิ่งของแก่ครูใหญ่โรงเรียน ผู้แทนนักเรียน และพระราชทานพันธุ์ไม้ผลแก่ผู้แทนชาวบ้าน

โอกาสนี้ จ่าสิบตำรวจ พระนาย ขาวบาง ครูใหญ่ศูนย์การเรียนตำรวจตระเวนชายแดนฯ กราบบังคมทูลรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียน ความก้าวหน้าของโครงการตามพระราชดำริ และปัญหาการขาดแคลนน้ำของโรงเรียนในช่วงฤดูแล้ง

ในการนี้ ได้พระราชทานพระราชดำริ สรุปความว่า

ให้พิจารณาแก้ไขปัญหาด้านน้ำและจัดหาน้ำเพิ่มเติมให้กับศูนย์การเรียนตำรวจตระเวนชายแดนท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุนนาค ซึ่งประสบปัญหาน้ำมีตะกอนหินปูนขาดแคลนน้ำสำหรับการอุปโภคบริโภคและการเกษตร

โอกาสนี้ กรมชลประทานพิจารณาเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการติดตั้งถังพักน้ำ เครื่องกรองน้ำสำหรับการอุปโภคบริโภคภายในโรงเรียน และซ่อมแซมระบบประปาภูเขา เพื่อให้มีน้ำเพียงพอตลอดทั้งปี

จากนั้น เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรโครงการฝึกอาชีพ ห้องสาธิตการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา ห้องเรียนชั้นอนุบาล ห้องสมุด โรงอาหาร โครงการเกษตรอาหารกลางวัน กิจกรรมพยาบาล และสหกรณ์ ทรงเยี่ยมหน่วยแพทย์พระราชทานและราษฎรในพื้นที่ พร้อมฉายพระฉายาลักษณ์ร่วมกับคณะครู นักเรียน และหน่วยแพทย์พระราชทาน

ต่อมา เสด็จฯ ไปทรงติดตามผลการดำเนินงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสุนทรเวช หมู่ที่ ๑ บ้านสะเนพ่อง ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พระราชทานสิ่งของแก่ครูใหญ่โรงเรียนและผู้แทนนักเรียน พระราชทานพันธุ์ไม้ผล และพระราชทานผ้าห่มกันหนาวแก่ผู้แทนชาวบ้าน

โอกาสนี้ ดาบตำรวจ สารัช รอดพูล ครูใหญ่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสุนทรเวช กราบบังคมทูลรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียน ความก้าวหน้าของโครงการตามพระราชดำริ และปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคของโรงเรียน

ในการนี้ ได้พระราชทานพระราชดำริ สรุปความว่า

ให้พิจารณาจัดหาน้ำเพิ่มเติมให้กับโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสุนทรเวช ซึ่งประสบปัญหาขาดแคลนน้ำสำหรับการอุปโภคบริโภค

กรมชลประทานพิจารณาเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการติดตั้งถังพักน้ำ เครื่องกรองน้ำสำหรับการอุปโภคบริโภคภายในโรงเรียน และซ่อมแซมระบบประปาภูเขาให้สามารถใช้การได้ดี

โอกาสนี้ ทอดพระเนตรกิจกรรมห้องพยาบาล โรงอาหาร กิจกรรมสหกรณ์ ห้องสาธิตการเรียนการสอน โครงการการฝึกอาชีพของชาวบ้านและนักเรียน และโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน

จากนั้น เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมหน่วยแพทย์พระราชทานและราษฎรในพื้นที่ พร้อมฉายพระฉายาลักษณ์ร่วมกับคณะครู นักเรียน และหน่วยแพทย์พระราชทาน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดงาน ชุมนุมยุวเกษตรกรและที่ปรึกษายุวเกษตรกร ระดับประเทศ ประจำปี ๒๕๖๐ ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๐

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ทรงเปิดงานชุมนุมยุวเกษตรกรและที่ปรึกษายุวเกษตรกรระดับประเทศ ประจำปี ๒๕๖๐ โดยกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑ - ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ภายใต้แนวคิด ***"ฉันภูมิใจที่เป็นยุวเกษตรกร"*** เพื่อรำลึกถึงความสำคัญของการดำเนินงานด้านการศึกษาการเกษตรและการส่งเสริมงานด้านเยาวชนเกษตร รวมทั้งสืบสานพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ในการพัฒนาด้านการเกษตร นอกจากนี้เพื่อให้กลุ่มยุวเกษตรกรได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างแรงจูงใจ กระตุ้นจิตสำนึกรักการเกษตร และสร้างความภาคภูมิใจในการเป็นยุวเกษตรกร ตลอดจนขับเคลื่อนการพัฒนางานยุวเกษตรกรและเชื่อมโยงภาคีเครือข่ายด้านการพัฒนางานเยาวชนในภาคการเกษตรและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานดีเด่นของกลุ่มยุวเกษตรกรต้นแบบ รวมถึงการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนายุวเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตรและงานโครงการส่งเสริมการเกษตรที่เกี่ยวข้อง

ภายในงานมีการจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติและนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ เช่น การจัดแสดงผลงานของกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนและกลุ่มยุวเกษตรกรต้นแบบจากทุกภาค และหน่วยงานภาคีจากภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษาด้านการพัฒนาเยาวชนในภาคการเกษตร รวมถึงผู้เข้าร่วมงานค่ายเยาวชนเกษตร การบรรยายวิชาการสำหรับยุวเกษตรกร การสัมมนาสรุปผลการดำเนินงานส่งเสริมยุวเกษตรกร การขับเคลื่อนการพัฒนางานยุวเกษตรกร และกิจกรรมประกวดแข่งขันด้านการเกษตรของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร โดยมีสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร ที่ปรึกษากลุ่มยุวเกษตรกร และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทั่วประเทศเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน ๓๕๐ คน

ในการนี้ ได้พระราชทานพระราชดำริแก่นายธีรภัทร ประยูรสิทธิ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นายสมชาย ชาญณรงค์กุล อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร สรุปความว่า

"ขอให้ยุวเกษตรกรนำผลงานนวัตกรรมด้านการเกษตรไปเผยแพร่ให้ครอบครัวและชุมชน อาทิ การเพาะเมล็ดพันธุ์ผัก ข้าว การแปรรูปผลผลิตการเกษตร และการทำบัญชีรายรับ รายจ่าย รวมทั้งผลงานของนักเรียนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ขอให้ขยายผลผ่านทางครอบครัวและสมาชิกในชุมชนด้วย"

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปลูกข้าว ณ แปลงสาธิตการเกษตร โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก

วันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปลูกข้าว ณ แปลงสาธิตการเกษตร โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก ทอดพระเนตรนิทรรศการและทรงรับฟังบรรยายสรุปการดำเนินงานเกี่ยวกับผลผลิตของแปลงสาธิตการเกษตรที่ผ่านมา การกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ได้จากการเก็บเกี่ยวเมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ โครงการศูนย์สาธิตการเกษตรตามแนวพระราชดำริ โครงการสวนผลไม้ภาคใต้ตามพระราชดำริโรงเรียนนายร้อย จปร. และการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่โรงเรียนนายร้อย จปร. ซึ่งกรมชลประทานดำเนินการก่อสร้างโครงการแก้มลิงวัดพระฉาย การขุดสระเก็บน้ำพร้อมระบบส่งน้ำ ระบบระบายน้ำ ในพื้นที่สวนไม้ผลภาคใต้ และขุดสระเก็บน้ำอินทนิล รวมทั้งการจัดทำอาคารระบายน้ำในที่ต่าง ๆ และการพัฒนาแหล่งน้ำโดยรอบพื้นที่โรงเรียนนายร้อย จปร. ซึ่งกรมชลประทานได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงาน กปร. ในการปรับปรุงระบบท่อส่งน้ำอ่างเก็บน้ำทรายทองมายังอ่างเก็บน้ำคลองโบด

ในการนี้ ได้มีพระราชปรารภแก่ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล นายอนันต์ สุวรรณรัตน์ นายวารินทร์ บุษบรรณ และนายดนุชา สินธวานนท์ เกี่ยวกับเรื่องการส่งเสริมการผลิตพันธุ์ข้าวปทุมธานีและข้าวหอมมะลิ ซึ่งมีปัญหาราคาผลผลิตที่โรงสีข้าวแตกต่างกัน และเรื่องปัญหาของการนำพันธุ์ข้าวไปส่งเสริมข้ามเขตพื้นที่ ซึ่งจะมีวิธีการแก้ไขได้อย่างไร ทั้งนี้ นายอนันต์ สุวรรณรัตน์ ได้กราบบังคมทูลข้อเท็จจริงให้ทรงทราบแล้ว

นอกจากนี้ มีพระราชกระแสรับสั่งกับนายดนุชา สินธวานนท์ เลขาธิการ กปร. สรุปความว่า

"สำนักงาน กปร. ได้สนับสนุนเมล็ดพันธุ์มาให้เพื่อนำไปแจกจ่ายและทุกศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สามารถผลิตได้ใช่ไหม"

ซึ่งนายดนุชา สินธวานนท์ กราบบังคมทูลว่าศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริทุกแห่งสามารถผลิตเมล็ดพันธุ์พืช เพื่อสำรองและพร้อมแจกจ่ายราษฎร กรณีประสบวิกฤตการขาดแคลนเมล็ดพันธุ์

จากนั้น เสด็จฯ ไปทรงหว่านเมล็ดพันธุ์ข้าว กข ๔๓ ลงในกระบะ และทรงหว่านเมล็ดพันธุ์ถั่วเขียวชัยนาท ๘๔-๑ ลงในแปลงสาธิตการเกษตรที่ ๕ และทรงเก็บผลผลิตบนคันนา เช่น มะระวาเลนไทน์ แตงร้าน เป็นต้น

โอกาสนี้ ทอดพระเนตรการผสมพันธุ์ข้าวและทรงเยี่ยมราษฎรในพื้นที่

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก

วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๐

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ ทอดพระเนตรโครงการเลี้ยงแพะพระราชทานพันธุ์แบล็คเบงกอล กองพันส่งกำลังและบริการที่ ๒๓ กองบัญชาการช่วยรบที่ ๓ ทอดพระเนตรการเลี้ยงแพะ ให้อาหารแพะ และได้พระราชทานชื่อ ***“ยกล้อ”*** แก่แพะเจ้าสาวพันธุ์แบล็คเบงกอล และ ***“เปียกปูน”*** แก่แพะเจ้าบ่าวพันธุ์แบล็คเบงกอล

ในการนี้ ได้พระราชทานพระราชดำริแก่ หม่อมหลวงจิรพันธุ์ ทวีวงศ์ กรรมการและรองเลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา และนายลลิต ถนอมสิงห์ รองเลขาธิการ กปร. สรุปความว่า

“ให้ปลูกมะขามเปรี้ยวในที่ดินมูลนิธิชัยพัฒนา ที่อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์”

จากนั้น เสด็จฯ ไปโครงการเพาะเมล็ดพันธุ์ผักพระราชทาน กองพันซ่อมบำรุงที่ ๒๓ กองบัญชาการช่วยรบที่ ๓ ทอดพระเนตรแปลงเพาะปลูกภายในโครงการเพาะเมล็ดพันธุ์ผักพระราชทานและเสด็จฯ ไปศูนย์การเรียนรู้โครงการเดินตามรอยเท้าพ่อ (เกษตรอินทรีย์) กองทัพภาคที่ ๓

ในการนี้ ได้พระราชทานพระราชดำริแก่ พลโท วิจักขฐ์ สิริบรรสพ แม่ทัพภาคที่ ๓ สรุปความว่า

“ ให้ปฏิบัติตามแนวทางการดำเนินงานของมูลนิธิชัยพัฒนา การไถหว่าน การเก็บเกี่ยว และการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ให้สะอาด เป็นระบบ และถูกต้อง ระมัดระวังการปนเปื้อนของเมล็ดพันธุ์ ที่จะนำไปแจกจ่ายต่อเกษตรกรในละแวกใกล้เคียง”

และได้พระราชทานพระราชดำริแก่ หม่อมราชวงศ์เพ็ญศิริ จักรพันธุ์ และมูลนิธิชัยพัฒนา สรุปความว่า

“ให้ใช้ประโยชน์จากเนื้อฟักทอง แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์รูปแบบอื่นแทนการทำข้าวเกรียบฟักทอง เช่น แป้งฟักทอง สำหรับเป็นวัสดุดิบในการทำขนม เป็นต้น”

จากนั้น เสด็จฯ ไปแปลงนาอินทรีย์ ของกองพันทหารม้าที่ ๙ กองพลทหารราบที่ ๔ ทรงปลูกข้าว (นาโยน) ร่วมกับชาวนาในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก ทรงปล่อยกบและปลา ทอดพระเนตรโรงเพาะเห็ด การเลี้ยงกระบือ และการเลี้ยงปลาช่อน

ในการนี้ ได้พระราชทานพระราชดำริแก่ นายดนุชา สินธวานนท์ เลขาธิการ กปร. สรุปความว่า

“ให้สำนักงาน กปร. ประชุมหารือร่วมกับกรมส่งเสริมการเกษตร และกรมการค้าภายใน เพื่อพิจารณาการกำหนดเขตพื้นที่ปลูกและราคาสำหรับพันธุ์ข้าวหอมมะลิ ๑๐๕”

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดเชียงราย

วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๐

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปศูนย์การเรียนตำรวจตระเวนชายแดนอินทรีอาสา บ้านห้วยน้ำกืน หมู่ที่ ๑๙ ตำบลวาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย พระราชทานสิ่งของให้แก่ครูใหญ่โรงเรียนและผู้แทนนักเรียน ทรงตัดริบบิ้นเปิดอาคารเรียนอินทรีอาสา ทอดพระเนตรกิจกรรมและผลการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียน ได้แก่ กิจกรรมสหกรณ์ กิจกรรมห้องสมุด โครงการฝึกอาชีพตัดผม ห้องสาธิตการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย เป็นต้น และทรงเยี่ยมราษฎรในพื้นที่

ในการนี้ ได้พระราชทานพระราชดำริ สรุปความว่า

๑. ให้กรมชลประทานร่วมกับสำนักงาน กปร. พิจารณาจัดหาน้ำสนับสนุนศูนย์การเรียนตำรวจตระเวนชายแดนอินทรีอาสา บ้านห้วยน้ำกืน และราษฎรหมู่บ้านใกล้เคียง ให้มีน้ำใช้สำหรับอุปโภคบริโภคและทำการเกษตรเพียงพอตลอดทั้งปี

๒. ให้พิจารณาปรับปรุงถนนเข้าหมู่บ้านห้วยน้ำกืน หมู่ที่ ๑๙ ตำบลวาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ตามความเหมาะสม

๓. ให้สำนักงาน กปร. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนการดำเนินโครงการศูนย์ภูฟ้าพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน เนื่องจากที่ผ่านมามีแต่อาคารไม่มีกิจกรรม และให้มีชาวบ้านที่เป็นเกษตรกรต้นแบบ

๔. ให้สำนักงาน กปร. พิจารณาสนับสนุนงบประมาณในการปรับปรุงซ่อมแซมโรงพยาบาลในเขตพื้นที่จังหวัดพังงา

จากนั้น เสด็จฯ ไปโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านดอยล้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลวาวี จังหวัดเชียงราย พระราชทานสิ่งของให้แก่ครูใหญ่และผู้แทนนักเรียน พระราชทานพันธุ์ไม้ผลแก่ผู้แทนชาวบ้าน ทอดพระเนตรการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ตลอดจนโครงการฝึกอาชีพนักเรียน และทรงเยี่ยมราษฎรในพื้นที่

โอกาสนี้ ผู้แทนกรมชลประทานได้กราบบังคมทูลรายงานแนวทางการให้ความช่วยเหลือจัดหาน้ำสนับสนุนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนฯ และราษฎรหมู่บ้านใกล้เคียง โดยดำเนินการก่อสร้างฝายห้วยส้านพร้อมระบบส่งน้ำ ความยาว ๕,๖๔๒ เมตร และถังพักน้ำ ขนาดความจุ ๑๕๐ ลูกบาศก์เมตร จำนวน ๑๐ แห่ง แล้วเสร็จเมื่อปี ๒๕๕๙ สามารถช่วยเหลือด้านอุปโภคบริโภค และการเกษตรแก่โรงเรียนและราษฎรได้อย่างเพียงพอ ทั้งนี้กรมชลประทานร่วมกับโรงเรียนและราษฎรจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำฝายห้วยส้านพร้อมระบบส่งน้ำและปรับปรุงระบบกระจายน้ำภายในโรงเรียนและหมู่บ้านเพื่อบริหารจัดการน้ำร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ในการนี้ ได้มีพระราชดำริให้กรมชลประทานและสำนักงาน กปร. สรุปความว่า

"พิจารณาก่อสร้างแหล่งกักเก็บน้ำในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อกักเก็บน้ำในฤดูแล้งและป้องกันอุทกภัยในฤดูฝน"

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไป ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี

วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๐

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปโครงการตามพระราชประสงค์หุบกะพง อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ทอดพระเนตรนิทรรศการ ***"รูปของพ่อที่บ้านหนู"*** ซึ่งเป็นนิทรรศการที่ราษฎรในพื้นที่โครงการตามพระราชประสงค์ฯ ได้จัดรวบรวมพระฉายาลักษณ์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร พระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และพระบรมวงศานุวงศ์ เมื่อครั้งเสด็จฯ มาโครงการฯ ในปี ๒๕๐๗ มาจัดแสดงภายในอาคาร ประกอบด้วยนิทรรศการภาพเก่าเล่าเรื่องภาพพระราชกรณียกิจ และกิจกรรมห้องสมุดที่มีชีวิต ที่ได้รวบรวมหนังสือพระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี หนังสือคำสอนของพ่อ และหนังสือทั่วไป เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน

โอกาสนี้ ทอดพระเนตรการสาธิตผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอาชีพในสังกัดสหกรณ์การเกษตรหุบกะพง เช่น กลุ่มผลิตภัณฑ์ของใช้ในครัวเรือน ได้แก่ สบู่สมุนไพร แชมพูดอกอัญชัน แชมพูมะกรูด และกลุ่มผลิตภัณฑ์จักสานจากป่านศรนารายณ์ ซึ่งสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ทรงแนะนำส่งเสริมให้ชาวบ้านนำเส้นใยป่านศรนารายณ์ที่มีอยู่ในพื้นที่มาใช้ประโยชน์ ต่อมาในปี ๒๕๒๔ ทรงรับงานศิลปาชีพป่านศรนารายณ์ไว้ในพระบรมราชินูปถัมภ์

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ เสด็จพระดำเนินไปทรงเปิดงาน *"ปทุมมาราชินีป่าฝน"*

วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๐

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ เสด็จพระดำเนินไปทรงเปิดงาน ***"ปทุมมาราชินีป่าฝน"*** เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๕ พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และเทศกาลวันแม่แห่งชาติ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๐ ครั้งแรกของการแสดงทุ่งกระเจียวกว่าสองแสนดอกใจกลางกรุง ร่วมชมดอกกระเจียวสายพันธุ์ใหม่ ได้แก่ พันธุ์ Raspberry และพันธุ์ Perfume ครั้งแรกของโลก พร้อมชมภาพยนต์ 3D แมปปิ้งเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ซึ่งงานจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๐ - ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๐ ณ ศูนย์การค้าเอ็มโพเรียม กรุงเทพฯ

๒ กษัตริย์นักพัฒนา

"สืบสาน รักษา ต่อยอด"

เรียบเรียงโดย กองประชาสัมพันธ์

นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ ในชื่อชุด *๒ กษัตริย์นักพัฒนา “สืบสาน รักษา ต่อยอด”* เป็นการนำเสนอการแสดงนิทรรศการฯ ครั้งที่ ๒ ต่อจากฉบับที่ ๒/๒๕๖๐ ซึ่งการจัดแสดงนิทรรศการในครั้งนี้ แสดงให้เห็นถึงพระอัจฉริยภาพของ *“๒ กษัตริย์นักพัฒนา”* เพื่อน้อมรำลึกและเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรให้พ้นจากความทุกข์ยากและให้มีชีวิตความเป็นอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข

"ทรงน้อมนำพระราชกรณียกิจ ทั้งสองพระองค์ เพื่อเป็นการสืบสาน รักษา ต่อยอด"

พระราชปณิธานของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร (เมื่อครั้งดำรงพระอิสริยยศสยามมกุฎราชกุมาร)

พระราโชบาย สืบสาน รักษา ต่อยอด

สืบสาน นำองค์ความรู้ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร มาสืบสานในการทรงงาน เช่น โครงการที่เกิดจากฎีกา โครงการพัฒนาแหล่งน้ำฯ จังหวัดราชบุรี เป็นต้น

รักษา พระราชทานพระราชดำริแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลรักษาโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ให้เกิดความยั่งยืน

ต่อยอด สานต่อโครงการตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เช่น

- โครงการอ่างเก็บน้ำนฤบดินทรจินดา
- โครงการพัฒนาแหล่งเก็บน้ำเหนือเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์
- โครงการเพิ่มปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่กวงอุดมธารา
- โครงการบริหารจัดการน้ำชุมชนตามแนวพระราชดำริ

สืบสานพระราชปณิธาน

ด้วยพระราชหฤทัยที่มุ่งมั่นของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ที่เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ไปท้องถิ่นทุรกันดาร ทอดพระเนตรถึงความเดือดร้อนของราษฎรในทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ทรงมุ่งมั่นที่จะสืบสานพระราชปณิธานของพระองค์ที่จะช่วยเหลือราษฎรให้มีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

สืบสาน รักษา ต่อยอด

เมื่อยังทรงพระเยาว์ได้โดยเสด็จ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ไปทรงเยี่ยมราษฎรในภูมิภาคต่าง ๆ ทอดพระเนตรชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรและทรงเข้าพระราชหฤทัยถึงปัญหาความเดือดร้อนของราษฎร จึงได้เกิดนิทรรศการในชุดที่ ๒ คือ *"การสืบสาน รักษา ต่อยอด"*

คลินิกชลประทาน
ให้คำปรึกษา แนะนำด้านการบริหาร
จัดการน้ำ

พระราชกรณียกิจ รัชกาลที่ ๑๐

ทรงน้อมนำพระราชกรณียกิจทั้งด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ สวัสดิการสังคม การเกษตร สาธารณสุข การส่งเสริมอาชีพ และสิ่งแวดล้อม ไปดำเนินการตามรอยพระยุคลบาทของล้นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ เพื่อเป็นการสืบสาน รักษา และขยายผลต่อยอดอย่างเป็นรูปธรรม โดยแบ่งเป็นด้านต่าง ๆ ได้แก่

ด้านการทหาร

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระราชหฤทัยในด้านการทหารมาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ ทรงสำเร็จการศึกษาด้านการทหารจากเครือรัฐออสเตรเลีย ทรงพระวิริยะอุตสาหะเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ด้านการทหารอยู่เสมอ

ด้านสังคมสงเคราะห์

ทรงพระเมตตาและทรงห่วงใยคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของราษฎรเสมอ ได้เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมชุมชนแออัดในเขตกรุงเทพมหานครหลายแห่ง พร้อมทั้งให้หน่วยงานในพระองค์ร่วมพัฒนาสิ่งแวดล้อม เช่น กำจัดวัชพืชที่กีดขวางทางเดินของน้ำในแหล่งน้ำตามชุมชนต่าง ๆ

ด้านการพัฒนาการเกษตร

ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในภูมิภาคต่าง ๆ ทรงเข้าพระราชหฤทัยและให้ความสำคัญด้านการพัฒนาการเกษตรมาโดยตลอด เนื่องจากเป็นอาชีพหลักของประชาชนชาวไทย ดังจะเห็นได้จากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริหลาย ๆ โครงการที่ได้พระราชทาน อาทิ โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ที่ให้บริการทางวิชาการแก่เกษตรกร ซึ่งได้นำมาจัดแสดงนิทรรศการฯ รูปแบบผลสำเร็จที่เกษตรกรได้รับจากโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่

ด้านการต่างประเทศ

จะเห็นได้จากการเสด็จฯ ออกแทนพระองค์ พระราชทานพระราชวโรกาสให้เอกอัครราชทูตต่างประเทศเข้าเฝ้าฯ ถวายพระราชสาส์นและอักษรสาส์นตราตั้งเป็นเอกอัครราชทูตวิสามัญผู้มีอำนาจเต็มประจำประเทศไทย รวมทั้งทรงออกรับพระประมุขและประมุขต่างประเทศที่เสด็จฯ มาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการ

ด้านการแพทย์สาธารณสุข

ทรงตระหนักถึงสุขภาพอนามัยของประชาชนเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ได้เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรการดำเนินงานของโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช ทั้ง ๒๑ แห่งทั่วประเทศ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดโครงการจิตอาสาประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์พระราชทาน ที่สำนักพระราชวังสนามเสือป่า และบริเวณลานพระราชวังดุสิต ทรงเมตตาห่วงใยสุขภาพของจิตอาสาเหล่านั้น โดยให้จัดตั้งหน่วยแพทย์พระราชทานขึ้นบริเวณนิทรรศการฯ ครั้งนี้ด้วย

ด้านศาสนา

ทรงเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาเป็นอย่างยิ่ง ได้ทรงผนวชเมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๑ ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม และทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ เช่น การพระราชพิธีเปลี่ยนเครื่องทรงพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร และในวันสำคัญ ๆ ทางพระพุทธศาสนา

ด้านการศึกษา

ทรงให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเยาวชนที่ด้อยโอกาส เรียนดี มีความประพฤติดีมีคุณธรรม ให้ได้รับการพัฒนาศักยภาพตามความรู้ความสามารถและตามความต้องการของผู้เรียน โดยไม่มีภาระผูกพันต้องใช้ทุนคืน

สายน้ำแห่งพระเมตตา

ได้พระราชทานพระราชดำริให้ช่วยเหลือราษฎรตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ที่ขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคและการเกษตร โดยสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก หลังจากที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงราชย์แล้ว ได้พระราชทานความช่วยเหลือด้านการพัฒนาแหล่งน้ำให้แก่ราษฎร จำนวน ๑๕ โครงการ

พร้อมกันนี้ ยังได้นำผลสำเร็จในการดำเนินงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ที่ดำเนินงานมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๕-๒๕๕๙ ซึ่งยังผลให้เกษตรกรได้รับความรู้ความเข้าใจในการแก้ไขปัญหาด้านการทำกินและการเพาะปลูกเพิ่มขึ้น จนสามารถช่วยเหลือตนเองได้ โครงการฯ ดังกล่าว เป็นการบูรณาการระหว่างนักวิชาการเกษตรแต่ละสาขา ทั้งด้านพืช สัตว์ ประมง พัฒนาที่ดิน ฯลฯ โดยอาศัยเครื่องมืออุปกรณ์ทางห้องปฏิบัติการเข้าช่วยในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการตื่นตัวและยอมรับนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้เป็นอย่างดี

ซึ่งโมเดลนี้ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร ได้จำลองแบบผลสำเร็จของเกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากโครงการฯ โดยแบ่งเป็น

๑. คลินิกพืช โดยให้คำปรึกษา แนะนำ การปลูกพืชไร่ พืชสวน พืชผัก พร้อมทั้งบริการวินิจฉัยความผิดปกติของโรคพืช

๒. คลินิกดิน ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาดิน

๓. คลินิกปศุสัตว์ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ พร้อมทั้งปัญหาการเลี้ยงสัตว์

๔. คลินิกประมง แนะนำความรู้เกี่ยวกับการทำประมง

๕. คลินิกข้าว แนะนำความรู้เกี่ยวกับการทำนาและแปรรูปผลผลิตข้าว

๖. คลินิกบัญชี ให้ความรู้เรื่องการทำบัญชีครัวเรือน รายรับ-รายจ่ายในครัวเรือน

๗. คลินิกชลประทาน แนะนำปัญหาด้านการบริหารจัดการน้ำ

๘. คลินิกสหกรณ์ แนะนำความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ด้านการเกษตร ขั้นตอนการจัดตั้งสหกรณ์อื่น ๆ

ประมวลภาพพระราชกรณียกิจในการเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรในพื้นที่โครงการฯ
(เมื่อครั้งดำรงพระราชอิสริยยศสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร)

Application สุขพอที่พ่อสอนและสุขแท้ที่แม่ให้

สำนักราชเลขาธิการร่วมกับสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) หรือ EGA กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เชิญพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทคัดตัดตอน เผยแพร่ในแอปพลิเคชัน ***“สุขพอที่พ่อสอน”*** โดยแบ่งเป็น ๙ หมวดหมู่ ได้แก่ การศึกษา ความยุติธรรม รู้รักสามัคคี ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ประโยชน์ส่วนรวม การพัฒนา ความพอเพียง คุณธรรม จริยธรรม ความสุขและความปรารถนาดี เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ รองรับ : iOS และ Android หรือดาวน์โหลดผ่าน GAC Application

แอปพลิเคชั่น ***“สุขแท้ที่แม่ให้”*** จัดทำขึ้นเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๘๔ พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ เพื่อเผยแพร่พระราชประวัติ พระราชดำรัส พระฉายาลักษณ์ พระราชกรณียกิจ และโครงการในพระราชดำริ ให้ประชาชนได้ชาบซึ้งถึงพระมหากรุณาธิคุณและสามารถน้อมนำพระราชดำรัสมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต รวมถึงเรียนรู้ประโยชน์จากแนวทางการทรงงานโครงการในพระราชดำริ

นอกจากนี้ ยังมีการจัดแสดงสิ่งของและเครื่องมือที่ใช้ในการทรงงาน เช่น คอมพิวเตอร์ วิทยุสื่อสาร ไม้บรรทัด ดินสอ ปากกาส่วนพระองค์ ให้แก่ประชาชนผู้ที่สนใจเข้าชมนิทรรศการฯ ในครั้งนี้อีกด้วย

การจัดแสดงนิทรรศการฯ ครั้งนี้ จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๘ กรกฎาคม - ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ ซึ่งได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นจำนวนมาก หลังจากนิทรรศการฯ ชุดนี้แล้ว สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดแสดงนิทรรศการฯ ในครั้งที่ ๓ ชื่อชุด ***"ดวงใจราษฎร์ ปราชญ์แห่งป่าและดิน"*** ซึ่งจะมานำเสนอในฉบับต่อไป

หญ้าแฝก *"กำแพงธรรมชาติที่มีชีวิต"*

เรียบเรียงโดย กองแผนงานและวิเทศสัมพันธ์

จากแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๓๔ สำหรับการใช้ประโยชน์จาก *"หญ้าแฝก"* ครั้งแรก เพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ รวมถึงการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นับเป็นเวลากว่า ๒๕ ปีแล้ว ที่สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ได้เป็นแกนกลางประสานและดำเนินการร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ในการจัดทำ *"โครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ"* ทั้งในเรื่องการศึกษา ทดลอง วิจัย เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการใช้ประโยชน์จากหญ้าแฝกให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและเรื่องการส่งเสริมขยายผลการใช้ประโยชน์จากหญ้าแฝกในพื้นที่ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ จนปัจจุบันนี้ *"หญ้าแฝก"* ได้เป็นที่รู้จักและถูกกล่าวถึงในเรื่องคุณสมบัติของรากหญ้าแฝกที่สามารถหยั่งรากลึกลงไปในดินได้มากกว่าพืชชนิดอื่น ทำให้ลดการพังทลายของดิน ช่วยดักตะกอนและเป็นแหล่งสะสมอาหารของพืช ทำให้พืชเจริญเติบโตได้ดี และยังรักษาหน้าดินได้ดีอีกด้วย

“หญ้าแฝกเป็นพืชที่มีระบบรากลึกแผ่กระจายลงในดินตรง ๆ เป็นแผงเหมือนกำแพงช่วยกรองตะกอนดินและรักษาหน้าดินได้ดี จึงควรนำมาศึกษาและทดลองปลูก”

พระราชดำริของ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร
เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕

เมื่อวันที่ ๑๒-๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงาน กปร. ได้นำคณะอนุกรรมการด้านวิชาการและติดตามประเมินผลโครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เดินทางไปตรวจเยี่ยมและติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานในพื้นที่เกิดอุทกภัยและดินถล่ม ๕ พื้นที่ในจังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งเป็นพื้นที่ดำเนินงานของกรมป่าไม้ ดังนี้

พื้นที่ ๑ โครงการฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่เกิดอุทกภัยและดินถล่ม พื้นที่ ๔ (ลุ่มน้ำห้วยปู่เจ้า) ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

ดำเนินกิจกรรมนำหญ้าแฝกมาปลูกบริเวณพื้นที่ลาดชันรอบอ่างเก็บน้ำควบคู่ไปกับปลูกไม้ป่า ไม้ผล และไม้เศรษฐกิจ เพื่อป้องกันการพังทลายของหน้าดินและช่วยปรับปรุงดินให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ ยังได้นำกล้าหญ้าแฝก จำนวน ๑๕๐,๐๐๐ กล้า เพาะชำในแปลงเพาะชำเพื่อขยายพันธุ์หญ้าแฝกอีกด้วย

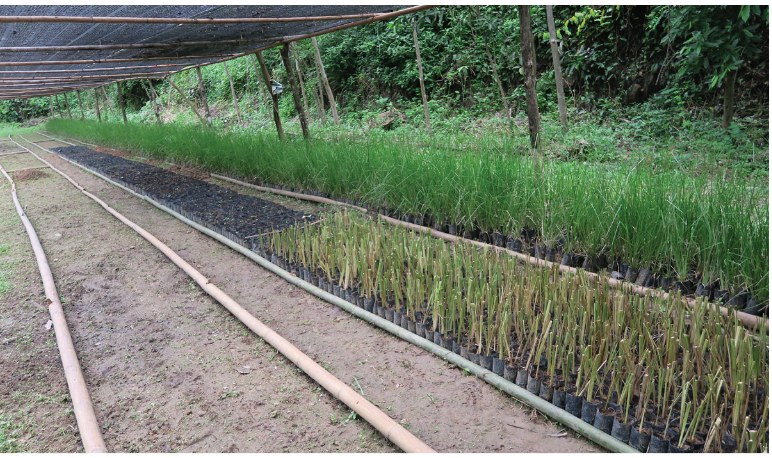

พื้นที่ ๒ โครงการฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่เกิดอุทกภัยและดินถล่ม พื้นที่ ๒ (ลุ่มน้ำแม่เฉย) ตำบลด่านนาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์

ดำเนินกิจกรรมเพาะชำกล้าหญ้าแฝก จำนวน ๑๕๐,๐๐๐ กล้า ซึ่งได้มีการปลูกหญ้าแฝกบริเวณพื้นที่ลาดชันตามแนวคันคลองและปลูกตามแนวดินบริเวณป่ากล้วย เพื่อป้องกันแนวดินถล่มและปรับปรุงดินในพื้นที่ให้ดีขึ้น อีกทั้งจะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในพื้นที่ที่จะนำหญ้าแฝกไปใช้อีกด้วย นอกจากนี้ ยังเป็นการดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่โครงการฯ ไม่ให้ถูกบุกรุกเพิ่มขึ้น

พื้นที่ ๓ โครงการฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่เกิดอุทกภัย
และดินถล่ม พื้นที่ ๑ (ลุ่มน้ำแม่ลี)
ตำบลน้ำหมัน อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์

มีการเพาะชำเตรียมกล้าหญ้าแฝก จำนวน ๑๕๐,๐๐๐ กล้า โดยมีแปลงเพาะชำและโรงเพาะชำหญ้าแฝกจากแฝกถุง เพื่อทำการปลูกหญ้าแฝกบริเวณไหล่ถนนที่ตัดใหม่ รวมถึงบริเวณพื้นที่ขอบสระลาดชันของแหล่งน้ำ และมีการปลูกหญ้าแฝกรักษาสภาพดินร่วมกับระบบวนเกษตรของชุมชนในพื้นที่โครงการฯ สามารถป้องกันดินเลื่อนไหลจากพื้นที่ตัดถนนและไหล่ทางได้เป็นอย่างดี และยังช่วยฟื้นฟูบำรุงต้นไม้ที่เป็นไม้ผล ไม้เศรษฐกิจให้มีความอุดมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังส่งเสริมให้ชุมชนปลูกหญ้าแฝกเพื่อเป็นการสนองพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร

พื้นที่ ๔ โครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

เป็นการดำเนินงานตามระบบวนเกษตร มีการปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง การปลูกพืชแซมป่า เช่น พืชยืนต้น พืชล้มลุก และพืชสมุนไพร ร่วมกับการปลูกหญ้าแฝกให้ถูกต้องตามสภาพภูมิศาสตร์สามารถรักษาหน้าดินไว้ได้ มีการผลิตกล้าหญ้าแฝก จำนวน ๔๕,๐๐๐ กล้า แจกจ่ายแก่เกษตรกร จำนวน ๘๕ ราย เพื่อนำไปปลูกในบริเวณพื้นที่ของตนเอง ส่งเสริมเกษตรกรให้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาป่าอย่างพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีการขยายพันธุ์หญ้าแฝก จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ กล้า รวมทั้งการทำฝายชะลอน้ำแบบผสมผสาน ๕๐ แห่ง ฝายกึ่งถาวร ๑๐ แห่ง และฝายถาวร ๒ แห่ง นอกจากนี้ ยังเป็นศูนย์เรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ให้ผู้ที่สนใจมาศึกษามาดูงานได้ด้วย

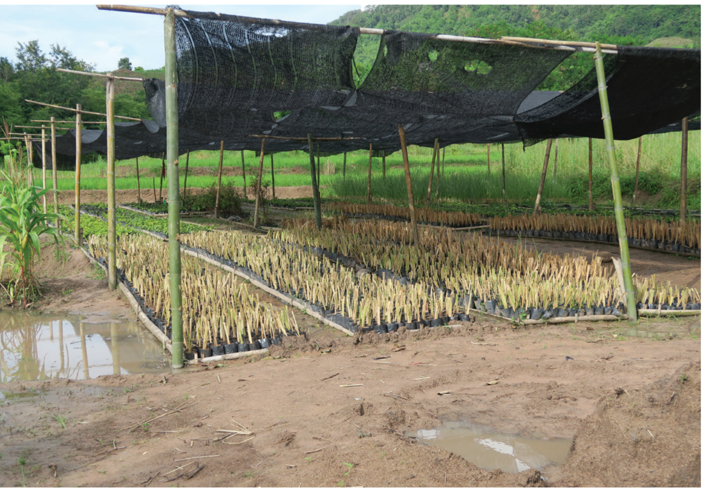

พื้นที่ ๕ โครงการฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่อุทกภัยและดินถล่ม พื้นที่ ๓ (ลุ่มน้ำห้วยขุนฝาง) ตำบลบ้านขุนฝาง อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์

มีการปลูกหญ้าแฝกสาธิตริมตลิ่งใกล้สำนักงานโครงการฯ พื้นที่ ๓ เพื่อป้องกันการกัดเซาะริมตลิ่ง ทำแปลงขยายพันธุ์หญ้าแฝก เพาะชำกล้าหญ้าแฝก จำนวน ๑๕๐,๐๐๐ กล้า ในบริเวณริมคลองประตูน้ำ เพื่อส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝกให้กับชุมชนในพื้นที่โครงการฯ

คนอยู่ร่วมกับธรรมชาติ อย่างยั่งยืนที่ค้อเหนือ เมืองยโสธร

เรียบเรียงโดย กองประสานงานโครงการพื้นที่ ๒

ความเป็นมาของโครงการ

ตำบลค้อเหนือ ตั้งอยู่ห่างจากตัวอำเภอเมืองยโสธร ประมาณ ๒๐ กิโลเมตร ในบริเวณรอยต่อระหว่างอำเภอเมืองยโสธรและอำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด พื้นที่นี้ถือว่าเป็นเขตประสบอุทกภัยซ้ำซากแห่งหนึ่งของจังหวัดยโสธร เนื่องจากตั้งอยู่ติดกับแม่น้ำชีสายหลักและเป็นจุดที่ลำน้ำยัง ซึ่งมีต้นกำเนิดในเทือกเขาภูพานในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ ไหลมาสมทบกับแม่น้ำชีด้วย ดังนั้น เมื่อถึงฤดูฝนน้ำปริมาณมหาศาลจากแม่น้ำทั้งสองสายที่รอการระบายจึงไหลหลากเข้าท่วมเส้นทางสัญจรและไร่นาในพื้นที่ราบลุ่มเป็นบริเวณกว้างนับหมื่นไร่ กินเวลานานกว่าน้ำจะลดระดับลงเป็นปกติ ทำให้ราษฎรได้รับความเดือดร้อนเพราะพืชผลเสียหายและเดินทางสัญจรลำบาก โดยเฉพาะราษฎรที่อาศัยในชุมชนใกล้กับลำน้ำ คือ บ้านท่าเยี่ยม หมู่ที่ ๑๐ บ้านคำน้ำสร้าง หมู่ที่ ๑๑ และบ้านแจ้งน้อย หมู่ที่ ๑๒

นอกจากปัญหาเรื่องน้ำท่วมซ้ำซากแล้ว ในอดีตพื้นที่ตำบลค้อเหนือยังมีปัญหาการบุกรุก ***“ป่าชุมชนดงมัน”*** ที่ตั้งอยู่บนเนินทรายขนาดใหญ่กินพื้นที่ราว ๓,๐๐๐ ไร่ เพื่อจับจองเป็นที่ทำกิน รวมทั้งเก็บหาของป่าและใช้เป็นพื้นที่เลี้ยงปศุสัตว์อย่างไม่มีการควบคุม จนส่งผลให้ป่ามีสภาพเสื่อมโทรม เหลือพื้นที่ป่าอุดมสมบูรณ์แค่เพียง ๘๐๐ ไร่เท่านั้น ซึ่งนั่นก็ส่งผลกระทบเป็นลูกโซ่ไปถึงหนองอึ่งซึ่งเป็นแหล่งน้ำสาธารณประโยชน์ที่อยู่ติดกับป่าดงมันด้วย เพราะเมื่อพื้นที่ป่าลดลงก็เกิดปัญหาน้ำกัดเซาะ

หน้าดิน ซึ่งเป็นทรายไหลลงหนองอึ่ง ทำให้แหล่งน้ำมีสภาพตื้นเขิน สัตว์น้ำที่เคยมีอยู่อย่างสมบูรณ์ทยอยลดลงไปเรื่อย ๆ และท้ายที่สุดก็ส่งผลกระทบกับคนในชุมชนในบริเวณนั้นเองที่อาศัยทรัพยากรธรรมชาติจากป่าดงมันและหนองอึ่งเป็นแหล่งอาหารและจำหน่ายสร้างรายได้เลี้ยงครัวเรือน

เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ พร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร (เมื่อครั้งดำรงพระราชอิสริยยศ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร) เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรตำบลค้อเหนือ ที่ได้รับความเดือดร้อนจากปัญหาน้ำท่วม

ในการนี้ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงทราบถึงสภาพปัญหาเรื่องความเสื่อมโทรมของแหล่งน้ำและป่าชุมชนซึ่งส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรในพื้นที่ จึงได้พระราชทานพระราชดำริให้หน่วยราชการพิจารณาดำเนินการปรับปรุงขุดลอกหนองอึ่งเพื่อให้เป็นแหล่งน้ำสำหรับทำการเกษตรและเพาะพันธุ์ปลา รวมทั้งแก้ไขปัญหาดินกัดเซาะโดยรอบหนองอึ่ง และฟื้นฟูป่าชุมชนดงมันให้กลับมามีสภาพสมบูรณ์อีกครั้ง โดยส่งเสริมให้คนอยู่ร่วมกับป่าอย่างยั่งยืน

การดำเนินงาน

ตลอดช่วงระยะเวลา ๑๗ ปีที่ผ่านมา จังหวัดยโสธรได้ร่วมกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณหนองอึ่งอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ตำบลค้อเหนือ อำเภอเมืองยโสธร ในลักษณะโครงการบูรณาการที่หลายหน่วยงานมาทำงานร่วมกันกับราษฎรตำบลค้อเหนือที่อยู่อาศัยในบริเวณป่าชุมชนดงมันและหนองอึ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อฟื้นฟู พัฒนา และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์กับราษฎรในพื้นที่ รวมทั้งยังได้สนับสนุนในด้านการประกอบอาชีพของราษฎรด้วย

ในด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ กรมชลประทานได้ดำเนินการขุดลอกหนองอึ่ง พื้นที่ประมาณ ๔๕๐ ไร่ พร้อมก่อสร้างอาคารบังคับน้ำและระบบคลองส่งน้ำ ก่อสร้างคันดินรอบแหล่งน้ำ รวมทั้งปลูกต้นไม้และหญ้าแฝกโดยรอบหนองอึ่ง เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ซึ่งการดำเนินงานส่งผลให้ราษฎรมีแหล่งน้ำเสริมทำการเกษตรช่วงฤดูแล้งเพิ่มขึ้นจากเดิม ๔๐๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร เป็นประมาณ ๖๔๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร นอกจากนี้ แหล่งน้ำแห่งนี้ยังเป็นแหล่งเพาะขยายพันธุ์ปลานานาชนิดซึ่งเป็นทั้งแหล่งอาหารและแหล่งทำประมงสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนอีกทางหนึ่งด้วย

สำหรับการฟื้นฟูและพัฒนาป่าชุมชนดงมัน พื้นที่ประมาณ ๓,๐๐๐ ไร่ กรมป่าไม้และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ร่วมกันกับราษฎรโดยรอบป่าชุมชน กำหนดแนวเขตป่าให้ชัดเจนเพื่อป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่าอีก มีการจ้างงานและเปิดโอกาสให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการปลูกเสริมป่าและลาดตระเวนดูแลรักษาป่า รวมทั้งกำหนดระเบียบกติกาในการใช้ประโยชน์จากป่าอย่างยั่งยืนร่วมกัน นอกจากนี้ ในส่วนของกรมป่าไม้ยังดำเนินการศึกษาทดลองเพาะเชื้อเห็ดป่าในไม้วงศ์ยางเป็นผลสำเร็จ ซึ่งได้ช่วยเพิ่มปริมาณของเห็ดป่าตามธรรมชาติได้เป็นอย่างดี และยังได้ขยายผลสร้างเครือข่ายด้านการอนุรักษ์ไปยังพื้นที่ใกล้เคียงด้วย กิจกรรมดังกล่าว ทำให้ปัจจุบันป่าชุมชนดงมันกลับมามีสภาพความอุดมสมบูรณ์ดังเดิมเกือบทั้งหมดแล้ว และราษฎรได้ใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ ร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นไม้ฟืน ไม้ใช้สอย รวมถึงของป่า และสมุนไพรนานาชนิด

ที่สำคัญ ทรัพยากรจากป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์มากขึ้นทำให้ราษฎรในพื้นที่สามารถรวมกลุ่มกันเพื่อนำเอาผลผลิตจากป่า เช่น เห็ดป่าชนิดต่าง ๆ และไข่มดแดง ซึ่งมีปริมาณหลายตันในแต่ละปีไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่ายเป็นรายได้เสริมนอกเหนือไปจากการเพาะปลูก โดยมีหน่วยราชการสนับสนุนด้านความรู้ วัสดุอุปกรณ์ และช่องทางการจำหน่ายให้ จนถึงปัจจุบันกลุ่มดังกล่าวได้เติบโตเป็นองค์กรธุรกิจชุมชนในรูปแบบสหกรณ์การเกษตรจำกัด มีตราสินค้าของกลุ่มชื่อ ***"วนาทิพย์"*** ซึ่งได้รับการคัดเลือกให้เป็นสินค้า OTOP ระดับห้าดาวของจังหวัดยโสธร โดยมียอดจำหน่ายในแต่ละปีไม่ต่ำกว่า ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท

ในด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้กับราษฎร หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ส่งเสริมด้านการประกอบอาชีพเกษตรกรรมแขนงต่าง ๆ เพื่อให้ราษฎรมีรายได้นอกเหนือไปจากการเพาะปลูกในพื้นที่ลุ่ม ซึ่งมักได้รับความเสียหายจากภาวะน้ำท่วมขัง โดยการสนับสนุนองค์ความรู้และปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกร เช่น พันธุ์ไก่ สุกร สัตว์น้ำ ปุ๋ยอินทรีย์ น้ำเชื้อสำหรับผสมเทียม และเวชภัณฑ์สัตว์ มีการส่งเสริมงานศิลปาชีพและปลูกหม่อนเลี้ยงไหม เพื่อเป็นรายได้เสริมอีกทางหนึ่งด้วย

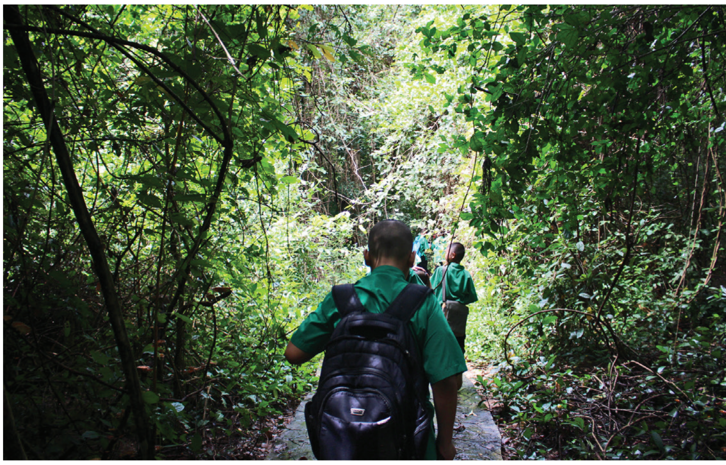

บทสรุปและอนาคต

ปัจจุบันนี้โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณหนองอึ่งฯ ได้กลายมาเป็นพื้นที่ต้นแบบในการฟื้นฟู พัฒนา และบริหารจัดการแหล่งทรัพยากรธรรมชาติเพื่อประโยชน์ของคนในท้องถิ่น ทั้งในด้านการสร้างความมั่นคงด้านอาหาร เพราะทั้งหนองอึ่งและป่าชุมชนดงมันก็เปรียบเสมือนตู้กับข้าวของคนในพื้นที่ ด้านการสร้างโอกาสและทักษะทางอาชีพอื่นนอกเหนือไปจากการเพาะปลูก และในด้านการปลูกจิตสำนึกการอนุรักษ์ในลักษณะคนอยู่ร่วมกับป่าอย่างเกื้อกูลกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นได้ก็ด้วยความร่วมมือระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานราชการ ราษฎรในชุมชนโดยรอบรวมไปถึงวัดและโรงเรียนในพื้นที่ และแบบอย่างความสำเร็จดังกล่าว ทำให้ในแต่ละปีมีผู้เดินทางแวะเวียนมาศึกษาดูงานและเยี่ยมชมกิจกรรมของโครงการฯ จำนวนหลายพันคน โดยในอนาคตคณะทำงานของโครงการฯ มีแนวทางที่จะพัฒนาพื้นที่แห่งนี้ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีความน่าสนใจอีกแห่งหนึ่งของจังหวัดยโสธรด้วย

โครงการสถานีสาธิต และถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านแปกแซม

เรียบเรียงโดย นายโยธิน จันทวี
นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ
หัวหน้าฝ่ายแผนงานและงบประมาณ
ส่วนประสานโครงการพระราชดำริและกิจการพิเศษ
สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ (เชียงใหม่)
และหัวหน้าโครงการสถานีสาธิต
และถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อม
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านแปกแซม

นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นอย่างหาที่สุดมิได้ เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ พร้อมด้วยสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร (พระราชอิสริยยศในขณะนั้น) เสด็จพระราชดำเนินไปบริเวณสวนมันอะลู บ้านแปกแซม หมู่ที่ ๖ ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ และทรงพระราชวินิจฉัยว่าพื้นที่แห่งนี้เป็นหมู่บ้านที่ติดเขตแนวชายแดนราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่าและทรงทราบว่าพื้นที่แห่งนี้เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญซึ่งไหลลงไปสู่ลำน้ำแม่แตง แต่ป่าไม้กลับถูกบุกรุกทำลาย ทำไร่หมุนเวียนเป็นจำนวนมาก

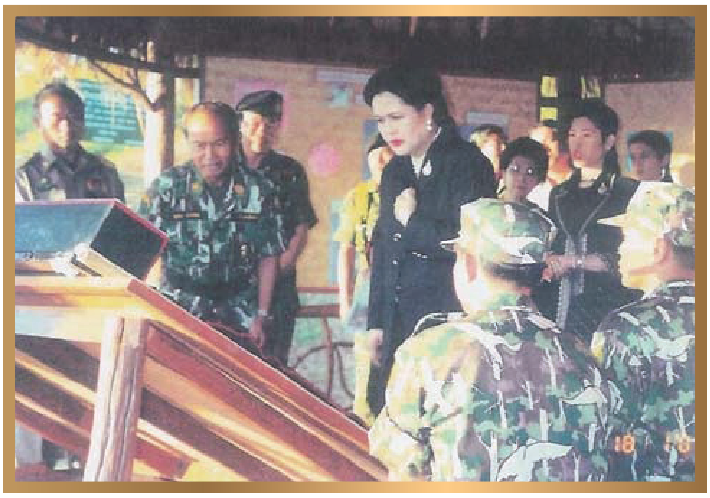

และมีแนวโน้มว่าจะถูกแผ้วถางไปเรื่อย ๆ นอกจากนั้น ยังล่อแหลมต่อปัญหายาเสพติด (ยาบ้า) การหลบหนีเข้าเมือง ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของราชอาณาจักรไทย สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ มีพระราชดำริแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ให้พัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรในพื้นที่และหมู่บ้านใกล้เคียงอีก ๓ หมู่บ้าน ในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป โดยไม่ให้ราษฎรเดือดร้อนและให้ความรู้แก่ราษฎรด้านการเกษตร ป่าไม้ และการปศุสัตว์ รวมทั้งให้อนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพป่าและสิ่งแวดล้อม ให้คืนสู่สภาพสมบูรณ์ดังเดิม เพื่อเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารสำหรับใช้อุปโภคบริโภคและการเกษตร โดยจัดตั้งสถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อมขึ้น

และเสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมราษฎรและติดตามผลการดำเนินงานในเวลาต่อมาอีกถึง ๓ ครั้งด้วยกัน

สรุปพระราชดำริ

วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓

๑. ฝึกอบรมราษฎรในการใช้ประโยชน์ที่ดินให้ถูกต้อง มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และเป็นผู้ชำนาญการในด้านการป่าไม้ การเกษตร และการปศุสัตว์ ตลอดจนเป็นหมู่บ้านที่เข้มแข็ง

๒. จัดการเรียนการสอนให้ราษฎรพูดภาษาไทยได้และคิดเลขเป็น

๓. ทดลองปลูกพืชอาหาร เช่น ลิ้นจี่

๔. ทดลองเลี้ยงแกะขน

๕. ทดลองปลูกไม้ใช้สอยและไม้สนในลักษณะ Forest Farm (ปลูก – ตัดใช้ประโยชน์ – ปลูกทดแทนทันทีอย่างครบวงจร)

๖. พัฒนาและจัดการแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และเพื่อการเกษตร ทั้ง ๒ ลำห้วย (ห้วยหกหลวงและห้วยขุนน้ำยาว)

๗. อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติโดย

• ปลูก – ฟื้นฟูสภาพป่า โดยใช้พันธุ์ไม้ที่เป็นประโยชน์ต่อพื้นที่และจ้างราษฎรเป็นแรงงาน

• ปลูกหญ้าแฝกบริเวณพื้นที่ทำกิน เพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

• ป้องกันรักษาป่าร่วมกับชุมชน

• ศึกษาวิจัยด้านป่าไม้ เกษตร ปศุสัตว์ เพื่อการพัฒนาชุมชน

๘. พัฒนาการตลาด

วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๔

๑. *"หากปลูกป่าให้มากขึ้น น้ำคงจะมีมากขึ้น"*

๒. *"ไม้สนที่ปลูกสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการก่อสร้างบ้านเรือน (Cottage) เหมือนชนบทในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ได้"*

__วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๖__

"ให้ทำสถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว"

__วันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๗__

๑. ต้นไม้เป็นสินค้าอย่างดี ให้ปลูกไม้ท้องถิ่นที่ใช้ประโยชน์จากเนื้อไม้ได้ ส่วนการใช้ประโยชน์ต้องยั่งยืน คือ ปลูก ตัดใช้ประโยชน์ ปลูกทดแทนอย่างครบวงจร

๒. การจัดการท่องเที่ยวที่จัดไว้ดีมาก จะเป็นประโยชน์ต่อไปของบ้านเมือง ให้ขยายผลการดำเนินงานในลักษณะจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ไว้ให้นักท่องเที่ยวเช่า เพื่อการแคมป์ปิ้งแบบในต่างประเทศที่เป็นของเอกชน

จากวันนั้นมาจนถึงวันนี้ ๑๗ ปีผ่านไป เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันดำเนินงานตามแผนที่วางไว้เพื่อสนองพระราชดำริโดยใช้แนวทางการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อให้เป็นไปตามพระราชปณิธานที่พระราชทานให้ไว้อย่างมิท้อต่อความเหนื่อยยาก แม้จะต้องฝ่าฟันกับอุปสรรคต่าง ๆ ในการทำงานอย่างมากมายในระยะแรก แต่ด้วยพระบารมีของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ปัญหาต่าง ๆ ได้รับความช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนไปได้อย่างดียิ่ง ทั้งในด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนาป่าไม้ในพื้นที่ต้นน้ำลำธารให้มีความอุดมสมบูรณ์เข้าสู่ระบบนิเวศที่สมดุล ราษฎรมีจิตสำนึกและหวงแหนในทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า ตระหนักในคุณค่าและร่วมมือกับทางราชการในการอนุรักษ์ป่าไม้ สัตว์ป่า และป้องกันไฟป่าในฤดูแล้ง ราษฎรได้ลดจำนวนการทำไร่หมุนเวียนและพื้นที่ป่าได้รับการฟื้นฟูกลับมาร่วม ๑๐,๐๐๐ ไร่ ด้านการเกษตรและปศุสัตว์ ราษฎรได้มารับจ้างเป็นแรงงานในสถานีฯ ได้เรียนรู้เทคนิควิธีการด้านการเกษตรตั้งแต่เริ่มต้น การผลิตกล้าจนถึงการเก็บเกี่ยว และการแปรรูปผลผลิตเพื่อการจำหน่าย หากมีเหลือพอจากการบริโภคในครัวเรือน เพื่อเป็นรายได้อีกทางหนึ่ง เช่น โสมตังกุย กะหล่ำ คะน้า บร็อคโคลี่ ถั่วแดงหลวง พลับ กาแฟพันธุ์อาราบิก้า เป็นต้น ด้านการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานที่มีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตประจำวันในด้านพลังงานไฟฟ้า ซึ่งปัจจุบันนอกจากจะใช้ระบบโซล่าเซลล์จากพลังงานแสงอาทิตย์แล้ว ยังมีระบบไฟฟ้ากำลังจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตรทั้งในสถานีฯ และในหมู่บ้าน การคมนาคมในปัจจุบันได้พัฒนาเป็นถนนลาดยางและคอนกรีตเสริมเหล็ก ทำให้การเดินทางสะดวกสบาย ไม่ยากลำบากเหมือนในอดีตที่ผ่านมาที่ต้องเสียเวลากับการเดินทางโดยเปล่าประโยชน์ การอนามัย ศูนย์เด็กเล็ก ศาลาอเนกประสงค์ ลานกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ นับเป็นปัจจัยเสริมให้ราษฎรมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ในด้านต่าง ๆ ดีขึ้น และส่งผลให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องได้เข้ามาดำเนินงาน ราษฎรมีจิตสำนึกความเป็นไทย รักและหวงแหนในผืนแผ่นดินไทย เป็นยามชายแดนคอยช่วยสอดส่องมิให้บุคคลจากภายนอกหลบหนีเข้ามาในราชอาณาจักรไทยร่วมกับทางฝ่ายทหารได้อีกทางหนึ่ง สถิติการเสพการลักลอบค้ายาเสพติด (ยาบ้า) ลดลงจากเดิมจนเกือบเป็นศูนย์จากพื้นที่แห่งนี้

ในปัจจุบันโครงการฯ ได้พัฒนาพื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เชิงอนุรักษ์ และเชิงวัฒนธรรม มีผู้สนใจเดินทางไปเที่ยวชม ทัศนศึกษา ดูงานตามแนวพระราชดำริมากขึ้นทุกปี ทำให้ราษฎรในพื้นที่โครงการฯ ได้มีรายได้เสริมจากการจำหน่ายผลผลิตการเกษตร ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกให้แก่ผู้เข้าไปเที่ยวชมในหมู่บ้านได้อีกทางหนึ่งด้วย ผู้สนใจกิจกรรมโครงการฯ สามารถเข้าชมในเว็บไซต์ **www.paeksam.com**

จะเห็นได้ว่าการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะไม่สามารถดำเนินการได้ผลสัมฤทธิ์เป็นอย่างดีได้หากมิใช่ด้วยพระบารมีของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ที่ได้พระราชทานพระราชดำริให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ได้เข้ามาดำเนินงานเพื่อสนองพระราชดำริของพระองค์ ข้าพระพุทธเจ้าและหน่วยงานร่วมปฏิบัติงานและราษฎรบ้านแปกแซม น้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างล้นพ้นหาที่สุดมิได้ และขอพระองค์ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

แผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ ปี 2545 และ ปี 2557 แสดงการเปรียบเทียบสภาพป่า โครงการสถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้ สิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านแปกแซม อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่

ภาพถ่ายทางอากาศปี 2545 | ภาพถ่ายทางอากาศปี 2557

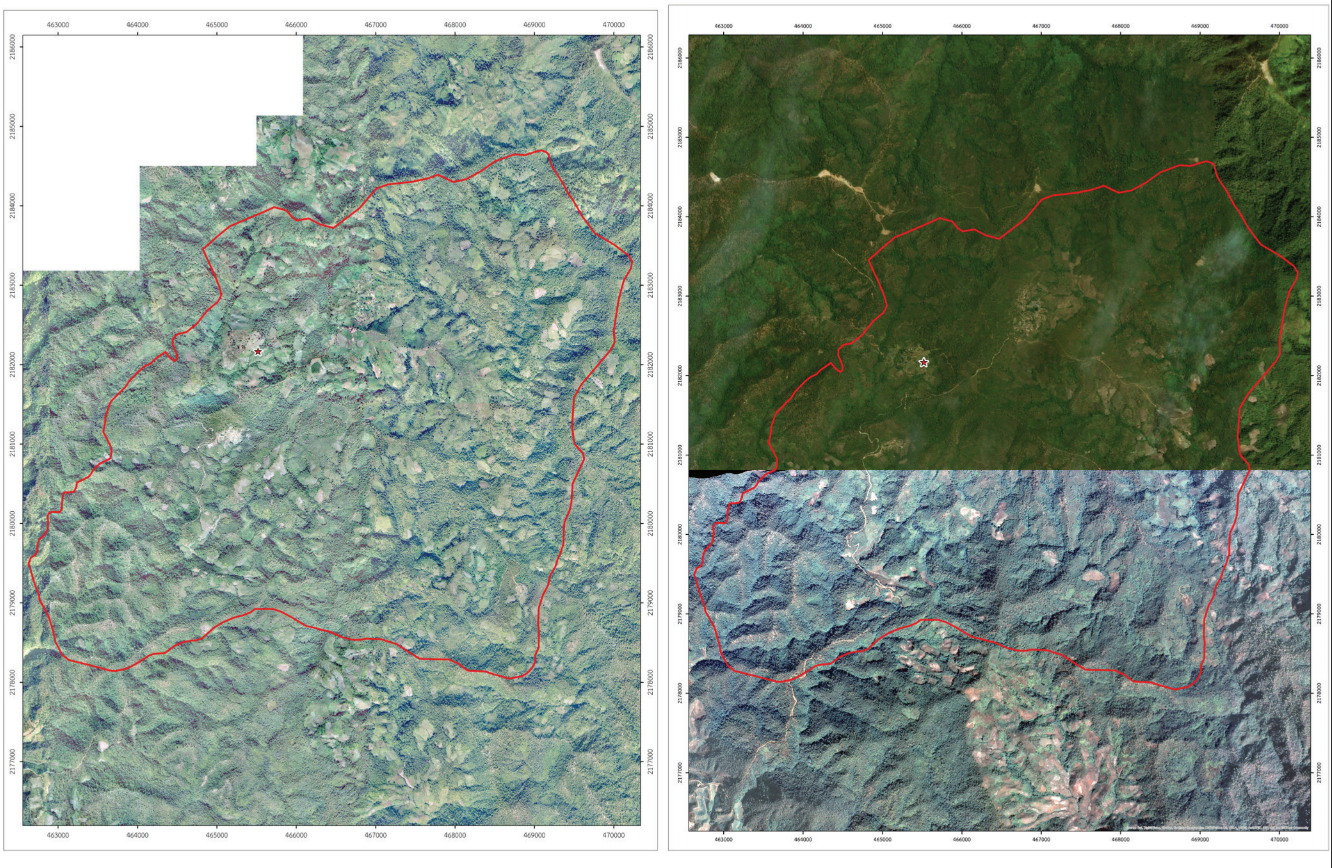

โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านปางขอน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

เรียบเรียงโดย นางสาวแสงเพ็ญ คุณภัทรสกุล
กองติดตามประเมินผล

เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๕ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรพื้นที่ป่าอนุรักษ์ดอยเกี๊ยะ ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำห้วยป่าชม ห้วยผาลั้ง ห้วยหินขาว และต้นน้ำลำน้ำแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ทรงทราบว่าพื้นที่บริเวณดังกล่าวเป็นแหล่งต้นน้ำที่ถูกบุกรุกแผ้วถางป่าเป็นบริเวณกว้างจำนวนนับพันไร่ บางส่วนของพื้นที่มีการปลูกพืชเสพติด ซึ่งจะมีผลกระทบต่อความมั่นคงตามแนวชายแดน สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ทรงพระราชวินิจฉัยว่าลำพังเจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้ไม่สามารถที่จะหยุดยั้งการบุกรุกแผ้วถางป่าของราษฎรได้ จึงให้ราษฎรเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร โดยจัดทำเป็น *"โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่"* ขึ้นที่บริเวณดอยเกี๊ยะ ซึ่งมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพให้การสนับสนุนการฝึกอบรมศิลปาชีพและปลูกฝังความรู้ เรื่องการเกษตรและการอนุรักษ์ธรรมชาติแก่ราษฎรที่อยู่ในพื้นที่ ให้คนกับป่าอยู่ร่วมกันได้อย่างกลมกลืน โดยคนเป็นผู้พิทักษ์รักษาป่า ป่าให้ความร่มเย็นและเป็นแหล่งผลิตอาหารของคน นอกจากนั้น ยังช่วยอนุรักษ์แหล่งน้ำตกธรรมชาติให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามยั่งยืนต่อไปในอนาคต

ผลสัมฤทธิ์ การดำเนินงาน ด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรดิน

แต่เดิมพื้นที่มักประสบกับปัญหาดินสไลด์หรือการพังทลายของหน้าดินและปัญหาดินเสื่อมโทรม เนื่องจากการยังชีพด้วยการปลูกข้าวโพดซึ่งเป็นพืชล้มลุก ส่งผลให้ต้องพลิกหน้าดินอยู่บ่อยครั้ง รวมทั้งการขยับขยายพื้นที่ทำกินของราษฎรและการพังทลายเมื่อถึงฤดูน้ำหลาก ดังนั้น กรมพัฒนาที่ดินได้เข้ามาจัดระบบการใช้พื้นที่เพื่อลดการชะล้างของหน้าดิน การปรับปรุงดินให้มีคุณภาพโดยการนำวัตถุดิบในพื้นที่มาทำปุ๋ย เช่น ปุ๋ยหมักจากกาแฟ ปุ๋ยหมักชีวภาพ ปุ๋ยพืชสด เป็นต้น ปัจจุบันชาวบ้านได้ปรับเปลี่ยนวิถีมาปลูกกาแฟทำให้ปริมาณการพังทลายของหน้าดินลดลง เนื่องจากกาแฟเป็นพืชที่มีคุณสมบัติเป็นตัวชะลอน้ำ ยิ่งใช้ระบบการปลูกแบบ A-Flame ควบคู่กับการปลูกหญ้าแฝกก็ยิ่งช่วยเป็นแนวกันน้ำได้เป็นอย่างดี ซึ่งปัจจุบันปลูกกาแฟไปแล้ว ๑,๖๑๐ ไร่ จากพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมด ๒,๕๐๐ ไร่ และผลพลอยได้จากการปลูกกาแฟถือเป็นระบบที่เกื้อกูลต่อระบบนิเวศ จากการผลัดใบของต้นกาแฟที่หล่นลงพื้นดิน เมื่อทับถมมากขึ้นก็จะกลายเป็นปุ๋ยสร้างความอุดมสมบูรณ์แก่ดิน และลดการเกิดวัชพืชที่เป็นตัวการสำคัญที่จะทำลายกล้ากาแฟไปโดยปริยาย นอกจากนี้ กาแฟยังเป็นพืชที่ตอบสนองต่อการใช้ปุ๋ยเคมี ไม่ทิ้งสารตกค้างลงบนผิวดิน ภายหลังจากการฟื้นฟู ป่ามีปริมาณเพิ่มขึ้น ๒๕ เปอร์เซ็นต์ และที่สำคัญชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้น

ทรัพยากรน้ำ

ในอดีตช่วงฤดูแล้งจะมีการดึงน้ำจากห้วยขุนกรณ์ ซึ่งเป็นลำห้วยแห่งเดียวในพื้นที่ที่ชาวบ้านจะสามารถใช้ประโยชน์ได้ ส่งผลกระทบกับชาวบ้านพื้นล่างที่ต้องขาดแคลนน้ำอย่างมาก รวมถึงผลกระทบจากสารเคมีในการเพาะปลูก ดังนั้น กรมชลประทานจึงเข้ามาจัดการโดยการสร้างกฎกติกาไม่ให้มีการเพาะปลูกในฤดูแล้ง ป้องกันปัญหาการขาดแคลนน้ำใช้ในการผลิต แต่ปัจจุบันจากการสัมภาษณ์ผู้นำและประชาชนในพื้นที่พบว่าทรัพยากรน้ำมีความอุดมสมบูรณ์มากเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตร ถือเป็นผลสำเร็จของการดำเนินโครงการฯ ชาวบ้านเริ่มเห็นถึงความสำคัญและตระหนักในเรื่องทรัพยากรน้ำที่มาจาก ***"ผืนป่า"*** ที่อุดมสมบูรณ์ หากไม่มีป่าน้ำก็น้อยลง และส่งผลกระทบต่อชาวบ้านโดยตรง

ทรัพยากรป่าไม้

การทำงานด้านการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ถือได้ว่าอยู่ในระดับที่สามารถควบคุมได้ เมื่อเปรียบเทียบกับนอกพื้นที่ผืนป่า มีความหนาแน่นถึงร้อยละ ๔๐ และเมื่อกาแฟเป็นพืชเศรษฐกิจที่ตอบสนองต่อลักษณะทางกายภาพในพื้นที่ กาแฟช่วยสร้างผืนป่าให้กับพื้นที่ได้เป็นอย่างดี เพราะเป็นพืชที่ต้องการร่มเงา จึงต้องปลูกต้นไม้อื่นควบคู่เสมอ (พืชแซม) เช่น บ๊วย ท้อ เป็นต้น แม้ว่าจะมีการส่งเสริมการเพาะปลูกกาแฟเพื่อสร้างรายได้ให้กับชาวบ้าน แต่ขณะเดียวกันก็ต้องมีการตรวจสอบอยู่เสมอเพื่อป้องกันการรุกล้ำเข้าเขตพื้นที่ป่า ความหลากหลายทางชีวภาพที่สะท้อนสภาพผืนป่าที่อุดมสมบูรณ์คือ การมีกล้วยป่าเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก เนื่องจากกล้วยป่าเป็นตัวชี้วัดความชื้นในดิน นอกจากนี้ สถานการณ์ไฟป่าที่ลดลงสะท้อนให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ของผืนป่าที่เต็มไปด้วยความชื้น ส่งผลให้ไฟป่าไม่สามารถเกิดขึ้นได้ง่าย แม้ว่าในอดีตการเผาป่าจะเป็นธรรมเนียมปฏิบัติของชาวบ้านในพื้นที่จากการปลูกข้าวโพดเป็นวิถีการผลิตหลัก แต่เมื่อวิถีชีวิตแปรเปลี่ยนไปจากการปรับเปลี่ยนวิถีการผลิตหลักเป็นกาแฟ ชาวบ้านจึงไม่มีความจำเป็นต้องเผาป่าเพื่อแผ้วถางสำหรับการทำไร่อีกต่อไป จึงทำให้สถานการณ์ไฟป่าลดลงอย่างรวดเร็วและหมดไปตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ ซึ่งดัชนีชี้วัดที่สำคัญคือ ปริมาณของพืชตระกูลมอสและเฟิร์นที่เพิ่มจำนวนสูงขึ้นและสะท้อนให้เห็นว่ามีความชื้นขึ้นเป็นอย่างดี จากการดำเนินการเพื่อฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านปางขอน ส่งผลให้สภาพผืนป่าได้รับการฟื้นฟูอย่างต่อเนื่อง เห็นได้ว่าตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ ถึงปี ๒๕๕๗ พื้นที่ป่าได้รับการปลูกเพิ่มขึ้นถึง ๕,๔๑๐ ไร่

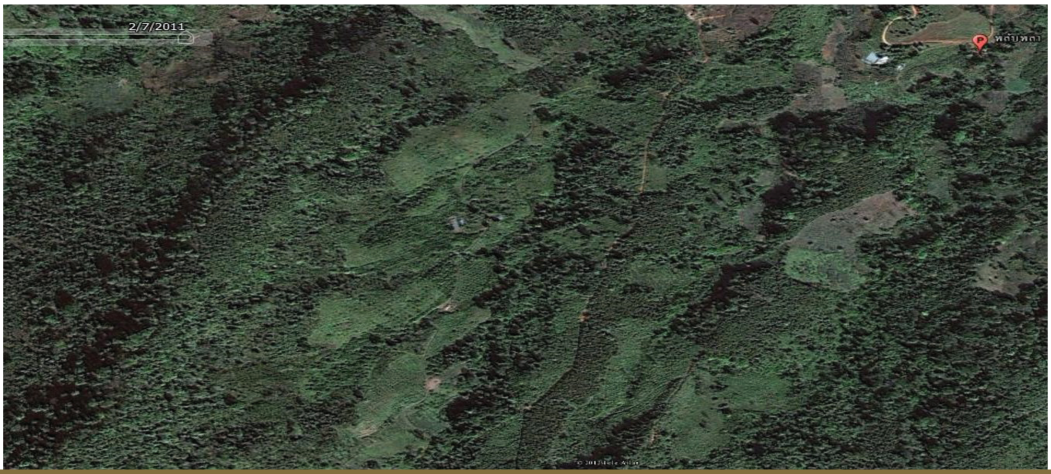

ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

ความเปลี่ยนแปลงด้านรายได้ในอดีตจนถึงปี ๒๕๔๕ ก่อนจัดตั้งสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริฯ ราษฎรมีอาชีพเกษตรกรรม ปลูกท้อ บ๊วย มะเขือเทศ กะหล่ำปลี ข้าวโพด รายได้ต่อไร่ต่อปีเฉลี่ยอยู่ที่ ๕,๐๐๐ บาท

หลังจากการเริ่มจัดตั้งสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริฯ ขึ้น ราษฎรเปลี่ยนพืชที่ปลูกในพื้นที่เดิมมาเป็นกาแฟอาราบิก้าเป็นอาชีพหลัก ทำให้ปัจจุบันมีรายได้ต่อครัวเรือนต่อปีเฉลี่ย ๑๖๗,๓๔๖ บาท (ปี ๒๕๕๕)

ด้านการบริหารจัดการโครงการ และการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน

ตั้งแต่ปี ๒๕๔๕ จนถึงปัจจุบัน สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริฯ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงาน กปร. ผ่านหน่วยงานหลักในการดำเนินงาน ประกอบด้วยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมชลประทาน สำนักราชเลขาธิการ กรมประมง เป็นต้น ซึ่งการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานขึ้นอยู่กับการจัดวางระบบและโครงสร้างของการดำเนินงานที่ชัดเจน มีระบบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และมีการประชุมสรุปงานและรายงานผลการดำเนินงานเป็นประจำทุกปี ส่งผลต่อการดำเนินงานที่ราบรื่นและเกิดบรรยากาศที่ดีในการติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในรูปแบบของการใช้ความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการ การร่วมมือในการดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยจึงส่งผลทำให้งานต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี

“ปางขอน จากป่าสู่ความมั่นคงอย่างยั่งยืน ด้วยกาแฟ”

แสงสว่างจากฟ้า แม้จะทุกข์ยากลำบากสักเพียงใด บรรเทาได้ด้วยพระบารมี ปกเกล้าปกกระหม่อม

เรียบเรียงโดย นางสาวฉัตตริน บุญเกิด
กองประสานงานโครงการพื้นที่ ๓

นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ทรงห่วงใยในการดำเนินชีวิตของพสกนิกรชาวไทยในเขตพื้นที่ภาคเหนือ ที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและเพื่อการอุปโภคบริโภค ส่งผลต่อการทำเกษตรกรรมและการดำเนินชีวิต ทั้งนี้เพื่อเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนของราษฎรที่ประสบปัญหา สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ภาคเหนือ จำนวน ๖ โครงการ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของราษฎรที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงราย จังหวัดพะเยา จังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดตาก ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. โครงการปรับปรุงอ่างเก็บน้ำห้วยต้นยางพร้อมระบบส่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลเจริญเมือง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยต้นยางพร้อมระบบส่งน้ำไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐ ตามหนังสือสำนักราชเลขาธิการ ที่ รล ๐๐๐๘.๔/๕๘๕๘ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๐ เพื่อช่วยเหลือราษฎรจำนวน ๑๑ หมู่บ้าน ตำบลเจริญเมือง อำเภอพาน ซึ่งขาดแคลนน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคและทำการเกษตร

ลักษณะโครงการ ดำเนินการเพิ่มความจุอ่างเก็บน้ำห้วยต้นยาง โดยการเสริมทำนบดินให้สูงขึ้น ๑.๒๐ เมตร ยาว ๑๒๗ เมตร และเสริมสันอาคารระบายน้ำให้สูงขึ้น ๑ เมตร รวมทั้งขุดลอกตะกอนหน้าอ่างเก็บน้ำ โดยสามารถเพิ่มความจุของอ่างเก็บน้ำได้เพิ่มเติม ๐.๒๐ ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่ชลประทานในฤดูฝน ๔,๐๐๐ ไร่ จากเดิม ๓,๒๐๐ ไร่ และฤดูแล้ง ๑,๐๐๐ ไร่ จากเดิม ๙๐๐ ไร่ กรมชลประทานเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน **ปัจจุบัน**อยู่ในระหว่างการออกแบบไปแล้วร้อยละ ๖๐ คาดว่าจะออกแบบแล้วเสร็จในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐ และจะเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินการก่อสร้างจากสำนักงาน กปร. ในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ ซึ่งจะใช้ระยะเวลาดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จประมาณ ๘ เดือน

ภาพก่อนดำเนินงานก่อสร้างโครงการปรับปรุงอ่างเก็บน้ำห้วยต้นยางพร้อมระบบส่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลเจริญเมือง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

๒. โครงการปรับปรุงคลองผันน้ำร่องสักและโครงการก่อสร้างฝายร่องขุยพร้อมระบบส่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับโครงการปรับปรุงคลองผันน้ำร่องสักและโครงการก่อสร้างฝายร่องขุยพร้อมระบบส่งน้ำไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐ ตามหนังสือสำนักราชเลขาธิการ ที่ รล ๐๐๐๘.๔/๖๐๐๗ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๐ เพื่อช่วยเหลือราษฎรตำบลบ้านปิน ซึ่งประสบปัญหาขาดแคลนน้ำสำหรับทำการเกษตร

ลักษณะโครงการ ปรับปรุงระบบคลองผันน้ำจากร่องสักพร้อมอาคารประกอบและก่อสร้างฝายร่องขุยพร้อมระบบส่งในเขตบ้านบานเย็น หมู่ที่ ๗ ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา พื้นที่รับประโยชน์ทั้งในฤดูฝน ๑,๐๐๐ ไร่ และฤดูแล้งประมาณ ๑๐๐ ไร่ กรมชลประทานเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงาน **ปัจจุบัน**อยู่ระหว่างการออกแบบไปแล้ว ร้อยละ ๓๐ คาดว่าจะออกแบบแล้วเสร็จในเดือนกันยายน ๒๕๖๐ และจะเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงาน กปร. เพื่อดำเนินงานก่อสร้างในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ ซึ่งจะใช้ระยะเวลาดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จประมาณ ๖ เดือน

บริเวณฝายร่องขุย

บริเวณอ่างเก็บน้ำร่องสัก

๓. โครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยเฮี้ยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลศรีถ้อย อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยเฮี้ยไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๐ ตามหนังสือสำนักราชเลขาธิการ ที่ รล ๐๐๐๘.๔/๖๐๑๐ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๐ เพื่อช่วยเหลือราษฎรตำบลศรีถ้อย ซึ่งประสบปัญหาขาดแคลนน้ำสำหรับเกษตรกรในฤดูแล้ง และประสบอุทกภัยในฤดูฝน

ลักษณะโครงการ ดำเนินการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดความจุ ๒,๒๓๕,๙๕๐ ลูกบาศก์เมตร ขนาดหัวงาน สันทำนบดินกว้าง ๘ เมตร ยาว ๑๔๗ เมตร สูง ๒๘ เมตร ทางระบายน้ำล้นแบบรางเท เส้นทางระบายน้ำล้นกว้าง ๑๕ เมตร ขนาดรางเทกว้าง ๑๐ เมตร ท่อส่งน้ำฝั่งขวา ขนาด Dia ๐.๖๐ เมตร ยาว ๑๗๐ เมตร พื้นที่รับประโยชน์ กรมชลประทานเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานก่อสร้าง โดยนายกรัฐมนตรี ประธานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้อนุมัติงบประมาณ เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ จำนวน ๔๗,๓๕๐,๐๐๐ บาท **ปัจจุบัน** อยู่ระหว่างการจัดซื้อจัดจ้าง คาดว่าจะใช้ระยะเวลาในการก่อสร้างแล้วเสร็จภายในเดือนพฤษภาคม ปี ๒๕๖๑

ภาพก่อนดำเนินงานก่อสร้างโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยเฮี้ยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลศรีถ้อย อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

๔. โครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยป่าสักพร้อมระบบส่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลทุ่งก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยป่าสักพร้อมระบบส่งน้ำเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เมื่อวันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๖๐ ตามหนังสือสำนักราชเลขาธิการ ที่ รล ๐๐๐๘.๔/๘๒๓๕ ลงวันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๖๐ เพื่อช่วยเหลือราษฎรจำนวน ๓ หมู่บ้าน ซึ่งประสบความเดือดร้อนขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคและทำการเกษตร

ลักษณะโครงการ ดำเนินการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยป่าสัก หมู่ที่ ๑ ตำบลทุ่งก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย ขนาดความจุประมาณ ๑,๕๕๕,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร ก่อสร้างทำนบดิน กว้าง ๘ เมตร ยาว ๑๘๐ เมตร สูง ๔๖ เมตร พร้อมระบบส่งน้ำ พื้นที่รับประโยชน์ในฤดูฝน ๒,๐๐๐ ไร่ และฤดูแล้ง ๓๐๐ ไร่ กรมชลประทานเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานก่อสร้าง **ปัจจุบัน**อยู่ระหว่างเตรียมความพร้อมด้านสำรวจธรณีวิทยาฐานราก คาดว่าจะดำเนินการออกแบบในปี ๒๕๖๒ ซึ่งจะใช้ระยะเวลาดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จประมาณ ๑๒ เดือน

ภาพก่อนดำเนินงาน
โครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยป่าสัก
พร้อมระบบส่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ตำบลทุ่งก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง
จังหวัดเชียงราย

๕. โครงการก่อสร้างแก้มลิงห้วยใหญ่ ก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านห้วยแหน ขุดสระเก็บน้ำ หมู่ที่ ๔ และขุดลอกคลอง หมู่ที่ ๑๔ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลห้วยใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับโครงการก่อสร้างแก้มลิงห้วยใหญ่ ก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านห้วยแหน ขุดสระเก็บน้ำ หมู่ที่ ๔ และขุดลอกคลอง หมู่ที่ ๑๔ ไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๐ ตามหนังสือสำนักราชเลขาธิการ ที่ รล ๐๐๐๘.๔/๖๑๘๕ ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐ เพื่อให้ความช่วยเหลือหมู่ที่ ๔ หมู่ที่ ๗ หมู่ที่ ๘ และหมู่ที่ ๑๐ ตำบลห้วยใหญ่ และหมู่ที่ ๑๔ ตำบลบ้านโคก ซึ่งประสบปัญหาขาดแคลนน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคและทำการเกษตรในฤดูแล้ง

ลักษณะโครงการ ดำเนินการก่อสร้างและปรับปรุง ทั้งหมด ๔ จุด ดังนี้

๑. งานก่อสร้างแก้มลิงห้วยใหญ่ โดยปรับปรุงบ่อยืมดินบริเวณฝั่งขวาของอ่างเก็บน้ำห้วยใหญ่ให้เป็นสระเก็บน้ำ พื้นที่ประมาณ ๕๐ ไร่ ความจุประมาณ ๔๐๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับประโยชน์ประมาณ ๒,๐๐๐ ไร่ กรมชลประทานเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการ โดยนายกรัฐมนตรี ประธานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้อนุมัติงบประมาณ เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐ จำนวน ๑๕,๙๔๓,๐๐๐ บาท

๒. งานขุดสระเก็บน้ำ หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านโคก ดำเนินการโดยการขุดสระเก็บน้ำ ขนาดกว้าง ๖๕.๐๐ เมตร ยาว ๒๔๐ เมตร ความลึกเฉลี่ย ๒.๕๐ เมตร ความจุ ๑๐๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร ตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ กรมชลประทานเป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการดำเนินการ โดยนายกรัฐมนตรี ประธานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้อนุมัติงบประมาณ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๐ จำนวน ๒,๕๘๒,๘๐๐ บาท

๓. งานขุดลอกคลอง หมู่ที่ ๑๔ ตำบลบ้านโคก ดำเนินการขุดลอกคลอง ขนาดก้นคลองกว้าง ๑๐ เมตร ยาว ๒,๒๐๐ เมตร ความลึกเฉลี่ย ๑.๕๐ เมตร ตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยกรมชลประทานเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงาน ปัจจุบันนายกรัฐมนตรี ประธานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้อนุมัติงบประมาณ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๐ จำนวน ๙๕๙,๔๐๐ บาท

๔. ก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านห้วยแหนพร้อมระบบส่งน้ำ ความยาว ๔ กิโลเมตร โดยใช้น้ำต้นทุนจากแก้มลิงห้วยใหญ่ พื้นที่การเกษตร ๒,๐๐๐ ไร่ ได้รับประโยชน์ โดยกรมชลประทานเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการ **ปัจจุบัน**ดำเนินการออกแบบแล้วเสร็จ คาดว่าจะเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงาน กปร. ในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ หลังได้รับการอนุมัติงบประมาณ จะใช้ระยะเวลาดำเนินการ ๖ เดือน

โครงการก่อสร้างแก้มลิงห้วยใหญ่

งานขุดสระเก็บน้ำ หมู่ที่ ๔

งานขุดลอกคลอง หมู่ที่ ๑๔

๖. โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยแม่ยะ พร้อมระบบส่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลเกาะตะเภา อำเภอสามเงา จังหวัดตาก

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยแม่ยะพร้อมระบบส่งน้ำไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๐ ตามหนังสือสำนักราชเลขาธิการ ที่ รล ๐๐๐๘.๔/๙๐๔๓ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เพื่อช่วยเหลือราษฎรบ้านแม่ยะและบ้านปูน ซึ่งขาดแคลนน้ำสำหรับทำการเกษตร และบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่บ้านแม่ยะ

ลักษณะโครงการ ดำเนินงานก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยแม่ยะ ความจุ ๒,๐๐๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร ทำนบดิน ยาว ๓๐๐ เมตร กว้าง ๘ เมตร สูง ๒๙ เมตร อาคารระบายน้ำล้นสันฝายยาว ๑๐ เมตร ทางระบายน้ำกว้าง ๘ เมตร ระบบส่งน้ำท่อส่งน้ำสายใหญ่ยาว ๓,๐๐๐ เมตร พร้อมถังเก็บน้ำ ๕๐๐ ลูกบาศก์เมตร จำนวน ๑ แห่ง พื้นที่รับประโยชน์ ๓,๕๐๐ ไร่ ฤดูแล้ง ๒,๐๐๐ ไร่ กรมชลประทานเป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการดำเนินงาน ทั้งนี้ได้ดำเนินการศึกษาโครงการเบื้องต้นแล้วเสร็จ ซึ่งจะขอรับการสนับสนุนงบประมาณปกติของกรมชลประทานในการสำรวจภูมิประเทศและสำรวจธรณีวิทยา ในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ รวมทั้งของบประมาณค่าออกแบบ ในปีงบประมาณ ๒๕๖๒ และขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงาน กปร. ในการดำเนินโครงการ ในปีงบประมาณ ๒๕๖๓

ภาพชี้แนวอ่างเก็บน้ำห้วยแม่ยะพร้อมระบบส่งน้ำ

พื้นที่รับประโยชน์

เมื่อทุกข์คลาย ประชาชนจึงพร้อมใจประกอบอาชีพด้วยความตั้งใจ ซื่อสัตย์สุจริต ไม่ต้องอพยพย้ายไปหางานทำต่างถิ่น ครอบครัวได้อยู่พร้อมหน้าตามวิถีการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง ส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีรายได้เพียงพอสำหรับครอบครัว นับเป็นความสุขมากมายมหาศาลที่มิอาจอธิบายเป็นมูลค่าได้ เป็นความสุขที่มาจากพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ช่วยเหลือราษฎร จากนี้สืบไปราษฎรในเขตพื้นที่ภาคเหนือจะมีแหล่งกักเก็บน้ำที่เพียงพอสำหรับทำการเกษตรและอุปโภคบริโภคได้ตลอดทั้งปี ขอพระองค์ทรงพระเจริญ

โครงการพัฒนาองค์กรคุณธรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เรียบเรียงโดย ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต

จากกระแสโลกาภิวัตน์ ได้ส่งผลให้เกิดการเลื่อนไหลทางวัฒนธรรมจากต่างชาติเข้ามาสู่ประเทศไทยผ่านสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศที่ไร้พรมแดน ได้ก่อให้เกิดการผสมผสานเข้ากับวัฒนธรรมพื้นถิ่น ซึ่งส่งผลทั้งในเชิงบวกและเชิงลบต่อการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของคนในสังคมแง่มุมต่าง ๆ ทั้งด้านค่านิยม พฤติกรรม และระบบคุณค่าของคนในสังคม ปรากฏการณ์ในเชิงลบที่สังคมไทยกำลังเผชิญอย่างเด่นชัด คือ ความแปลกแยกขัดแย้งทางความคิดของคนในสังคม ความผูกพันในครอบครัวลดลง เยาวชนปฏิเสธวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนเอง รวมทั้งการเกิดวิกฤตความเสื่อมถอยด้านคุณธรรมและจริยธรรมของคนไทยลดลงและมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป ขณะเดียวกันวัฒนธรรมและระบบคุณค่าที่ดีงามของสังคมไทยเริ่มเสื่อมถอย รวมทั้งสื่อต่าง ๆ ขาดความเข้มงวดทางจรรยาบรรณในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเชิงลบ ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนค่านิยมพฤติกรรมที่เน้นวัตถุนิยมบริโภคนิยมมากขึ้น ขาดจิตสำนึกสาธารณะ และให้ความสำคัญกับเรื่องส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ทำให้คุณธรรมและจริยธรรมของคนไทยลดลง นำไปสู่ปัญหาทางสังคมต่าง ๆ

เพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤติของชาติด้านคุณธรรมและจริยธรรมของคนไทย รัฐบาลภายใต้การนำของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี จึงได้มีนโยบายส่งเสริมให้มีการนำศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และความเป็นไทยมาสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความเข้มแข็งอย่างมีคุณภาพและมีคุณธรรม โดยส่งเสริมให้องค์การทางศาสนามีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม สร้างค่านิยม จิตสำนึกที่ดีแก่ประชาชน เพื่อให้สังคมเกิดความมั่นคง สงบสุข ร่วมเย็นด้วยมิติทางศาสนา รวมทั้งระบบเศรษฐกิจเกิดความมั่งคั่ง เข้มแข็ง บนวิถีวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และโมเดลประเทศไทย ๔.๐ ด้วยการสร้างความเข้มแข็งจากภายใน เพื่อวางรากฐานการพัฒนาในระยะยาว และได้มอบหมายให้กระทรวงวัฒนธรรม กรมการศาสนาจัดทำแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔) ขึ้น โดยมีเป้าหมายหลักในการยกระดับจิตใจประชาชนให้มีคุณธรรม รวมทั้งเสริมสร้างสังคมให้มีคุณธรรมความดี ซึ่งสังคมคุณธรรมก็คือสังคมที่ประกอบด้วย คนมีคุณธรรม ครอบครัวมีคุณธรรม องค์กรหน่วยงานมีคุณธรรม ชุมชนมีคุณธรรม ทุกภาคส่วนมีคุณธรรมในทุกระดับ สังคมนั้นย่อมเป็นสังคมที่มีคุณธรรมด้วยเช่นกัน

ด้วยเหตุนี้ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคม อีกทั้งยังเป็นองค์กรที่มีบทบาทภารกิจที่สำคัญ คือ เป็นหน่วยงานที่สนองงานตามพระราชดำริและขับเคลื่อนเผยแพร่แนวทางตามพระราชดำริและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้น สำนักงาน กปร. จึงเป็นฟันเฟืองหนึ่งที่สำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรให้เป็นองค์กรคุณธรรม เพื่อสังคมคุณธรรม

สำหรับแนวทางในการขับเคลื่อน ***“โครงการองค์กรคุณธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”*** ของสำนักงาน กปร. ได้แบ่งการดำเนินงาน ออกเป็น ๒ แนวทางคือ

๑) การดำเนินงานกับบุคลากรในองค์กร โดยสร้างการรับรู้ให้เกิดขึ้นภายในองค์กร ให้มีการระเบิดจากข้างในเพื่อจัดทำแผนพัฒนาองค์กรคุณธรรม โดยมุ่งหวังให้คนในองค์กรมีพฤติกรรมเปลี่ยนไปในทิศทางที่ดีขึ้น ทั้งการครองตนและการครองงาน รวมทั้งพฤติกรรมที่ผิดกฎหรือระเบียบภายในองค์กรลดลง นำแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน มีจิตสำนึกร่วมสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีไทย รวมทั้งมีจิตอาสา มีความสามัคคี และปฏิบัติตนตามข้อตกลงของค่านิยมร่วมหรือจริยธรรมขององค์กร รวมทั้งเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับองค์กรอื่นและประชาชนทั่วไป ทั้งนี้ ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต ได้มีการออกแบบประเมินองค์กรคุณธรรมเพื่อใช้เป็นเครื่องมือวัดความเป็นองค์กรคุณธรรมทั้งในเรื่องของการบริหารงานและพฤติกรรมของบุคคลากรในสำนักงาน กปร. เพื่อให้ทราบถึงจุดอ่อนจุดแข็งเพื่อหาแนวทางการพัฒนาต่อไป

สำหรับแนวทางที่ ๒) **เป็นการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย** คือ สำนักงาน กปร. ร่วมกับศูนย์พัฒนานวัตกรรมต่อต้านคอรัปชั่น ได้มีการศึกษาและพัฒนาแนวทางในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอันประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดี บนเงื่อนไขของการใช้ความรู้ควบคู่คุณธรรมและหลักการทรงงาน มาใช้เพื่อพัฒนาองค์กรและเป็นกลไก/เครื่องมือในมิติของการต่อต้านการทุจริตคอรัปชั่น โดยการออกแบบประเมินองค์กรคุณธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขึ้นมาอีกชุดหนึ่ง สำหรับใช้เป็นเครื่องมือกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของภาครัฐ นิติบุคคลที่เป็นคู่สัญญาของหน่วยงานรัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อพัฒนาเป็นคู่ค้าคุณธรรม รวมทั้งได้เชิญชวนองค์กรที่มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนโครงการพัฒนา ***"โครงการพัฒนาองค์กรคุณธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง"*** อันประกอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร บริษัท อสมท. จำกัด (มหาชน) และศูนย์พัฒนานวัตกรรมต่อต้านคอรัปชั่น จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือโครงการพัฒนาองค์กรคุณธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกัน ซึ่งมีการลงนามในบันทึกข้อตกลงฯ ณ สำนักงาน กปร. ในวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๐ มีวัตถุประสงค์เพื่อขับเคลื่อนและสร้างความเข้มแข็งให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้ เกิดการรวมตัวเป็นกลุ่มที่มีความเข้มแข็ง กระทั่งก้าวสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประชาคมเศรษฐกิจพอเพียงนี้หากได้รับการต่อยอดให้มีความรู้ มีทักษะ และมีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริตแล้ว จะเป็นมาตรการเชิงบวกมาตรการหนึ่งที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาประเทศและก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง ทั้งยังเป็นการสนับสนุนการยกระดับคะแนนดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอรัปชั่น (CPI) ของประเทศให้ดีขึ้นอีกด้วย

ทั้งนี้ ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตมีแผนที่จะจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อขยายผลโครงการพัฒนาองค์กรคุณธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้ง ๖ แห่ง ใน ๖ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดจันทบุรี จังหวัดสกลนคร จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดนราธิวาส เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจให้แก่กลุ่มเป้าหมาย และจะเป็นโครงการนำร่องในการนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาองค์กรในการป้องปรามการทุจริตคอรัปชั่น ซึ่งถือเป็นมิติใหม่ในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

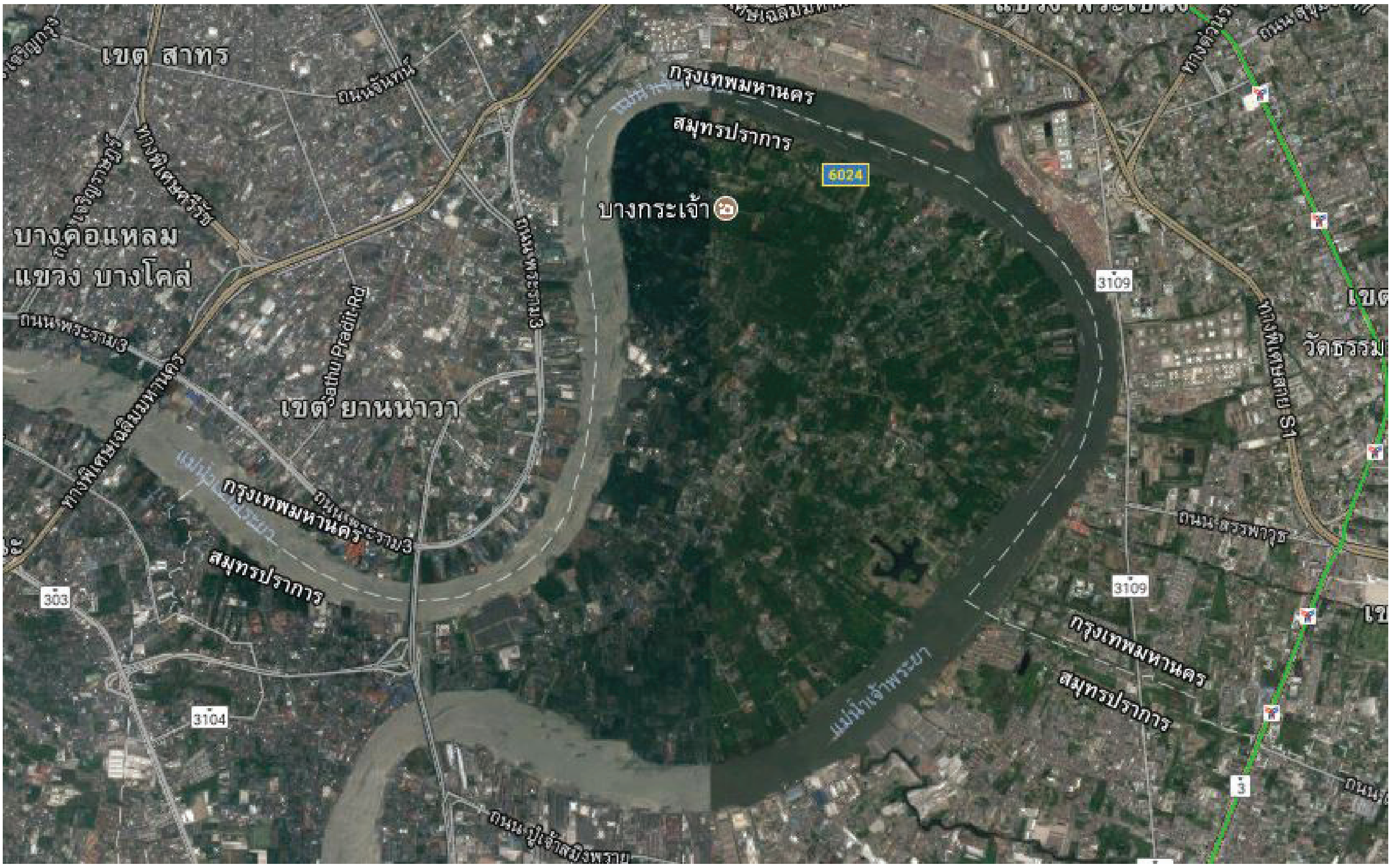

คุ้งบางกะเจ้า - กระเพาะหมู จากโครงการแก้ปัญหา พัฒนาสู่แหล่งท่องเที่ยว

เรียบเรียงโดย นายนภัทร อุทัยฉาย
กองประสานงานโครงการพื้นที่ ๑

คุ้งบางกะเจ้า หรือคุ้งน้ำเจ้าพระยาช่วงอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ หรือที่รู้จักกันในชื่อ ***"กระเพาะหมู"*** เพราะเมื่อดูจากภาพถ่ายทางอากาศแล้วมีลักษณะคล้ายกับกระเพาะของหมู เป็นบริเวณที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานพระราชดำริเพื่อพัฒนาพื้นที่จากปัญหาต่าง ๆ ซึ่งส่งผลกระทบอย่างใหญ่หลวงต่อคุณภาพชีวิตของราษฎร ยังความปลื้มปีติมาสู่ประชาชนทุกภาคส่วน ราษฎรจึงมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นกว่าเดิม นอกจากนี้ ผลผลิตของโครงการต่าง ๆ ยังช่วยสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนให้กับคนในท้องถิ่น และเป็น ***"ต้นแบบ"*** ของการพัฒนาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่น ๆ ได้

ประวัติความเป็นมา

คุ้งบางกะเจ้าหรือกระเพาะหมู ตั้งอยู่ในเขตอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เป็นบริเวณที่แม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งไหลจากทางเหนือโอบล้อมพื้นที่ก่อนออกสู่ทะเลอ่าวไทย ในอดีตเคยเป็นถิ่นฐานของชาว ***"มอญ"*** หรือ ***"รามัญ"*** จำนวนมากที่อพยพเข้ามาในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ ๒) นอกจากนี้ ยังเป็นพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งเกิดจากการสะสมของดินตะกอนปากแม่น้ำที่มีความอุดมสมบูรณ์ และมีคูคลองมากมายเป็นเส้นทางสัญจร และทางระบายน้ำในฤดูน้ำหลาก

ทว่าปัจจุบันบริเวณคุ้งบางกะเจ้าหรือกระเพาะหมู และอำเภอพระประแดง กลับกลายเป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาน้ำท่วมในช่วงฤดูน้ำหลาก เนื่องจากน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งนำมวลน้ำจากทางเหนือได้เอ่อเข้าท่วมบริเวณนี้อยู่เป็นประจำ และระบายออกสู่ทะเลด้วยความล่าช้า เพราะระยะทางจากคุ้งน้ำบริเวณนี้ถึงอ่าวไทยมีระยะทางกว่า ๑๘ กิโลเมตร ใช้เวลาระบายน้ำนานกว่า ๕ ชั่วโมง ประกอบกับในปัจจุบัน คูคลองสำหรับระบายน้ำถูกแทนที่ด้วยถนน และหากมีน้ำทะเลหนุนสูง น้ำเค็มก็จะรุกไหลเข้าไปในเรือกสวนของราษฎร ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ โดยเรื่องดังกล่าวนี้เป็นปัญหาที่ไม่ได้รับการแก้ไขมาเป็นเวลานาน จนทำให้ราษฎรหลายรายจำใจต้องปล่อยทิ้งสวนและอพยพไปอยู่ที่อื่น

เส้นทางน้ำจากกระเพาะหมูสู่อ่าวไทย

คลองลัดโพธิ์และประตูระบายน้ำ

คลองลัดโพธิ์ก่อนปรับปรุง

คลองลัดโพธิ์หลังปรับปรุง

โครงการคลองลัดโพธิ์ฯ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงทราบถึงความเดือดร้อนนั้น ได้พระราชทานพระราชดำริ เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๘ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันเร่งศึกษา พิจารณาและวางโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วมบริเวณนี้ รวมถึงพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยใช้ ***"คลองลัดโพธิ์"*** หรือ ***"ปากลัด"*** ซึ่งเป็นคลองที่ขุดมาตั้งแต่สมัยพระเจ้าอยู่หัวท้ายสระแห่งกรุงศรีอยุธยาเป็น ***"ทางลัดน้ำ"*** โดยให้ยึดหลักการ ***"เบี่ยงน้ำ"*** (Diversion) คือ ย่นระยะทางในการระบายน้ำลงสู่ทะเลเวลาน้ำทะเลลดและปิดกั้นน้ำทะเลไม่ให้เข้าพื้นที่เมื่อน้ำทะเลหนุนสูง เป็นการนำหลักคิดจากประโยชน์ของคลองลัดโพธิ์ที่ขุดขึ้นมากว่า ๓๐๐ ปี ผสานเข้ากับหลักวิชาการและทฤษฎีการขึ้น-ลงของน้ำ รวมถึงการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบให้สอดคล้องกัน โดยอาศัยข้อมูลและการวิเคราะห์หลายด้าน

โครงการปรับปรุงคลองลัดโพธิ์เริ่มในปี ๒๕๔๑ แล้วเสร็จในปี ๒๕๔๙ โดยคลองมีความกว้างด้านเหนือน้ำ ๖๕ เมตร ด้านท้ายน้ำกว้าง ๖๖ เมตร ความลึก ๗ เมตร และยาว ๖๐๐ เมตร โครงการฯ นี้ได้ช่วยแก้ปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่อำเภอพระประแดงและคุ้งบางกะเจ้า รวมถึงบริเวณพื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาทางเหนือที่ได้รับผลกระทบในช่วงฤดูน้ำหลากอย่างได้ผลเป็นรูปธรรม เพราะระยะทางในการระบายน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาเพื่อออกสู่ทะเลช่วงกระเพาะหมูเหลือเพียง ๖๐๐ เมตร และใช้เวลาเหลือเพียง ๑๐ นาที ทำให้ราษฎรกลับมามีคุณภาพชีวิตดีขึ้น สามารถทำการเกษตรและประกอบอาชีพได้ ไม่มีใครคิดจะย้ายออกจากพื้นที่ ส่งผลให้คุ้งบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พัฒนากลายเป็น ***"พื้นที่สาธิตการจัดการและฟื้นฟูป่าไม้อย่างยั่งยืนแห่งเอเชีย-แปซิฟิก (APFNet)"*** และแหล่งท่องเที่ยวที่สร้างรายได้ให้คนในท้องถิ่น

สะพานภูมิพลและคลองลัดโพธิ์

โครงการถนนวงแหวนอุตสาหกรรมฯ

ปัญหาสำคัญประการต่อมาของพื้นที่อำเภอพระประแดงและคุ้งบางกะเจ้าคือ เรื่องการจราจรติดขัด เนื่องจากปัจจุบันจังหวัดสมุทรปราการเป็นศูนย์กลางในการขนส่งและกระจายสินค้าข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาระหว่างท่าเรือกรุงเทพฯ (คลองเตย) ไปยังพื้นที่อื่น ๆ ทำให้มีรถบรรทุกบนท้องถนนเป็นจำนวนมาก และเส้นทางที่ใช้ก็เป็นเส้นทางอ้อม ซึ่งสิ้นเปลืองเวลาและพลังงาน และหากจะเลี่ยงเส้นทางถนน ก็ต้องข้ามแม่น้ำด้วยแพขนานยนต์ที่ท่าน้ำพระประแดง ซึ่งการเดินทางด้วยวิธีนี้มีอัตราความเสี่ยงสูงที่จะเกิดอุบัติเหตุจากการนำรถบรรทุกขึ้นแพขนานยนต์

ด้วยเหตุนี้ โครงการถนนวงแหวนอุตสาหกรรมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จึงเกิดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรองรับการขนส่งและลำเลียงสินค้าซึ่งต้องข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา โดยใช้ ***"สะพานภูมิพล ๑"*** และ ***"สะพานภูมิพล ๒"*** นอกจากนี้ บริเวณใต้สะพานยังเปิดเป็นพิพิธภัณฑ์ที่จัดแสดงเรื่องราวของโครงการฯ ตลอดจนวิถีชีวิตของชาวมอญพระประแดง เป็นสวนสาธารณะเพื่อสุขภาพ เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และแหล่งท่องเที่ยวของประชาชนทั่วไปอีกด้วย

สวนศรีนครเขื่อนขันธ์

จากการที่จังหวัดสมุทรปราการเป็นพื้นที่อุตสาหกรรม จึงไม่อาจหลีกเลี่ยงมลภาวะได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมลพิษทางอากาศ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร จึงมีพระราชดำริให้อนุรักษ์พื้นที่กระเพาะหมู ทั้ง ๖ ตำบล ได้แก่ ตำบลทรงคะนอง ตำบลบางน้ำผึ้ง ตำบลบางยอ ตำบลบางกอบัว ตำบลบางกระสอบ และตำบลบางกะเจ้า ซึ่งมีสภาพเป็นป่าธรรมชาติ ทั้งต้นจาก โกงกาง โพธิ์ทะเล เตยหนาม และลำพู ให้เป็นพื้นที่สีเขียวที่คอยฟอกมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม เสมือนปอดของคนกรุงเทพฯ โดยในปี ๒๕๓๕ ได้พระราชทานชื่อว่า ***"สวนศรีนครเขื่อนขันธ์"***

สวนศรีนครเขื่อนขันธ์ (ภาพจากอินเตอร์เน็ต)

ภายหลังสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงเข้ามาดูแลและมีความสนพระทัยในการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่คุ้งบางกะเจ้าและสวนศรีนครเขื่อนขันธ์อย่างยั่งยืน เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิต จิตใจและสภาพร่างกายแข็งแรง ทำให้ปัจจุบันสวนฯ แห่งนี้ รวมถึงพื้นที่คุ้งบางกะเจ้าเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญและเป็นจุดที่คนนิยมมาปั่นจักรยานเพื่อสุขภาพมากที่สุดแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ

และหากกล่าวถึงคุ้งบางกะเจ้าแล้วไม่พูดถึง ***"ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง"*** คงจะเหมือนอาหารที่ขาดเครื่องปรุง เพราะตลาดน้ำแห่งนี้เป็นดั่งสัญลักษณ์ของชาวพระประแดงและเป็นจุดหมายลำดับแรก ๆ ของนักท่องเที่ยวที่ต้องการสัมผัสประสบการณ์ตลาดน้ำย้อนวันวาน หาของอร่อย ๆ กิน ไม่ว่าจะเป็นพืชผักผลไม้ตามฤดูกาล และขนมนมเนยต่าง ๆ ท่ามกลางแมกไม้เขียวขจีในเรือกสวนไร่นา

ทั้งหมดที่กล่าวมานี้คือ ดอกผลของความสำเร็จจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร พระมหากษัตริย์ผู้ทรงห่วงใยประชาชนคนไทยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีในทุก ๆ ด้าน ซึ่งพัฒนาให้คุ้งบางกะเจ้าหรือกระเพาะหมู ผ่านพ้นปัญหาด้านต่าง ๆ อย่างบูรณาการ เช่น อุทกภัย มลภาวะ การคมนาคม ฯลฯ และส่งผลให้พื้นที่นี้กลายเป็นแหล่งความรู้ที่ทรงคุณค่า และเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งในประเทศไทย

ตลาดบางน้ำผึ้ง

ศิลปาชีพบ้านเนินธัมมัง หนึ่งในพระมหากรุณาธิคุณ สร้างอาชีพ สานงานศิลป์ อนุรักษ์มรดกเมืองนคร

เรียบเรียงโดย นางสาวอังคะนา ช่อประพันธ์
กองประสานงานโครงการพื้นที่ ๔

เมื่อคราวที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรในพื้นที่บ้านเนินธัมมัง หมู่ที่ ๕ ตำบลแม่เจ้าอยู่หัว อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ครั้งแรก เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๓๖ ทรงทราบถึงปัญหาความทุกข์ยากเดือดร้อนของราษฎรในพื้นที่ มีฐานะยากจน ราษฎรส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา แต่เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นป่าพรุ สภาพดินไม่เหมาะสม ดินส่วนใหญ่เป็นดินเปรี้ยว เพาะปลูกค่อนข้างยากลำบาก และประสบปัญหาน้ำท่วมขังทุกปี อีกทั้งยังขาดแคลนน้ำจืด ทำให้ได้ผลผลิตทางเกษตรตกต่ำ จึงมีรายได้ไม่พอเลี้ยงชีพจนหลาย ๆ ครอบครัว ผู้ชายต้องออกไปหาทำงานในต่างถิ่น เหลือแต่แม่บ้าน เด็ก และคนชราเฝ้าบ้าน

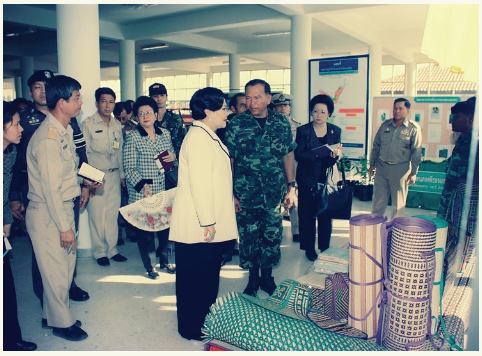

ด้วยทรงห่วงใยราษฎร สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ได้พระราชทานพระราชดำริ *"...ให้กรมชลประทานเร่งพิจารณาดำเนินการก่อสร้างระบบป้องกันน้ำเค็มรุกและจัดหาน้ำจืด เพื่อช่วยเหลือด้านการเพาะปลูกของราษฎร..."* จึงก่อให้เกิดเป็นโครงการจัดหาน้ำบ้านเนินธัมมังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรอันเป็นอาชีพหลักของราษฎร พร้อมทั้งพระราชทานพระราชดำริให้จัดตั้งศูนย์ศิลปาชีพขึ้น ได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ก่อสร้างศาลาศิลปาชีพ เพื่อใช้เป็นสถานที่ฝึกสอนงานศิลปาชีพชั่วคราว โดยมีผู้มีจิตศรัทธาร่วมน้อมเกล้าน้อมฯ ถวายที่ดินใช้ในการก่อสร้างด้วย ทรงส่งเสริมงานด้านศิลปาชีพให้แก่ราษฎรในพื้นที่และหมู่บ้านใกล้เคียง โดยรับสมัครราษฎรที่ต้องการมีอาชีพเสริมและสมัครใจเข้าเป็นสมาชิกศิลปาชีพ ภายใต้โครงการส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ เพื่อให้ราษฎรมีรายได้เพิ่มแก่ครอบครัวอีกทางหนึ่ง ซึ่งเป็นหนึ่งในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงช่วยเหลือราษฎรในเรื่องของการประกอบอาชีพ มีรายได้เพิ่มขึ้น เพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ภายหลังจากที่ได้จัดตั้งศูนย์ศิลปาชีพบ้านเนินธัมมังขึ้นตามพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ เริ่มขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๓๗ โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ การเพิ่มรายได้ให้แก่ราษฎรควบคู่กับการอนุรักษ์และส่งเสริมหัตถกรรมไทยโบราณของชาติไว้ไม่ให้สูญหาย

ต่อมาในปี ๒๕๔๐ ได้มีพระราชดำริให้ก่อสร้างอาคารศิลปาชีพหลังใหม่ขึ้น เพื่อรองรับสมาชิกที่เริ่มมากขึ้น จนทำให้อาคารเดิมเริ่มคับแคบลง และเปิดทำการอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๔๒ โดยได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่กองพันทหารช่างที่ ๔๐๒ ค่ายอภัยบริรักษ์ อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง ทำหน้าที่อำนวยการประสานงาน กำกับดูแล และติดตามผลการปฏิบัติงานของสมาชิก

ในระหว่างที่โครงการต่าง ๆ กำลังดำเนินอยู่นั้น สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรและทรงติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานหลายครั้ง ได้แก่ วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๔๒ วันที่ ๗ กันยายน ๒๕๔๔ และวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๔๖ สะท้อนถึงความสนพระราชหฤทัยและความห่วงใยในทุกข์สุขของราษฎรอย่างแท้จริง

จากจุดเริ่มต้นมีสมาชิก ๑๑ ราย ปัจจุบันศูนย์ศิลปาชีพฯ มีสมาชิกมากกว่า ๕๐๐ ราย มีกลุ่มงาน ๓ กลุ่มอาชีพ คือ กลุ่มทอผ้า กลุ่มแปรรูปกระจูด และกลุ่มปักผ้าด้วยมือ โดยทุกกลุ่มงานจะมีหัวหน้ากลุ่มและมีคณะกรรมการกลุ่ม ซึ่งเลือกตั้งมาจากสมาชิกคอยอำนวยการและประสานการดำเนินงาน โดยแต่ละกลุ่มดำเนินกิจกรรม ดังนี้

๑. กลุ่มทอผ้า แบ่งออกเป็น ๒ ชนิด คือ

๑) การทอผ้าฝ้าย : กลุ่มสมาชิกจะทอผ้าตามรูปแบบที่กองศิลปาชีพ สวนจิตรลดา กำหนดให้ โดยกองศิลปาชีพจะจัดส่งด้ายและฝ้ายให้กับกลุ่มสมาชิก และชุดประสานงานเป็นผู้แจกจ่ายให้แก่สมาชิก เมื่อสมาชิกแปรรูปหรือทอเป็นผืนผ้าเสร็จเรียบร้อย ทางชุดประสานงานจะเป็นผู้ดำเนินการรวบรวมผลิตภัณฑ์ผ้าทอทั้งหมดส่งกลับไปยังกองศิลปาชีพฯ โดยสมาชิกจะได้รับค่าตอบแทนตามความยากง่ายของงาน ส่วนเวลาที่สมาชิกว่างเว้นจากการทอผ้าของกองศิลปาชีพแล้ว สมาชิกจะรวบรวมเงินกันเพื่อไปซื้อด้ายไหมโทเรและด้ายไหมประดิษฐ์ นำมาทอเพื่อจำหน่ายให้กับกลุ่มและลูกค้าทั่วไป ราคาหลาละ ๑๘๐ บาท สร้างรายได้อีกทางหนึ่ง

๒) การทอผ้าไหมหรือการทอผ้ายกเมืองนคร : การทอผ้าไหมของศูนย์ศิลปาชีพฯ เป็นการอนุรักษ์งานศิลปาชีพท้องถิ่นให้คงอยู่ เป็นเอกลักษณ์เมืองนครศรีธรรมราช โดยเฉพาะผ้ายกทองเป็นผ้าที่มีความงดงามและมีชื่อเสียงมากในอดีต ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาในฐานะที่เป็นผ้าราชสำนัก ซึ่งทอด้วยเส้นไหมเนื้อละเอียด แทรกลวดลายด้วยไหมเงินไหมทองที่บางเบา และทออย่างประณีต มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพฯ จึงเปิดการฝึกอบรมให้กลุ่มสมาชิก โดยมีครูจากกองศิลปาชีพฯ มาทำการฝึกอบรมให้ เริ่มต้นจากการฝึกฟอก ย้อม แกะขี้ ดีเกลียว เก็บตะกอ และการทอ ตามลำดับขั้นตอน จนเป็นผืนผ้าตามรูปแบบลวดลายที่ต้องการ ซึ่งใช้เวลาสอนเพียง ๓ ปี ก็ทำได้งดงามเทียบเท่าของโบราณ เมื่อสมาชิกทอแล้วเสร็จจะไม่มีการจำหน่าย ผลงานทุกชิ้นจะส่งกลับไปยังกองศิลปาชีพฯ ทั้งหมด

๒. กลุ่มแปรรูปกระจูด

เนื่องจากในพื้นที่มีต้นกระจูดซึ่งเป็นวัตถุดิบอยู่จำนวนมาก กองศิลปาชีพฯ ได้จัดให้ครูผู้เชี่ยวชาญมาสอนให้กับสมาชิกกลุ่ม เพื่อพัฒนารูปแบบให้ทันยุคทันสมัย มีผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ขึ้นมา สร้างงานสร้างรายได้ให้กับราษฎร โดยสมาชิกจะแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ตามแบบที่กองศิลปาชีพฯ กำหนด เมื่อแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เสร็จเรียบร้อย ชุดประสานงานเป็นผู้รวบรวมจัดส่งไปยังกองศิลปาชีพฯ ราคาจะขึ้นอยู่กับชนิด ขนาด และความสวยงามของผลิตภัณฑ์นั้น ๆ และเมื่อว่างเว้นจากการปฏิบัติงานของกองศิลปาชีพฯ แล้ว สมาชิกจะแปรรูปผลิตภัณฑ์จำหน่ายให้กับกลุ่มตามแบบที่ตลาดต้องการหรือตามรายการที่ลูกค้าสั่งเข้ามา

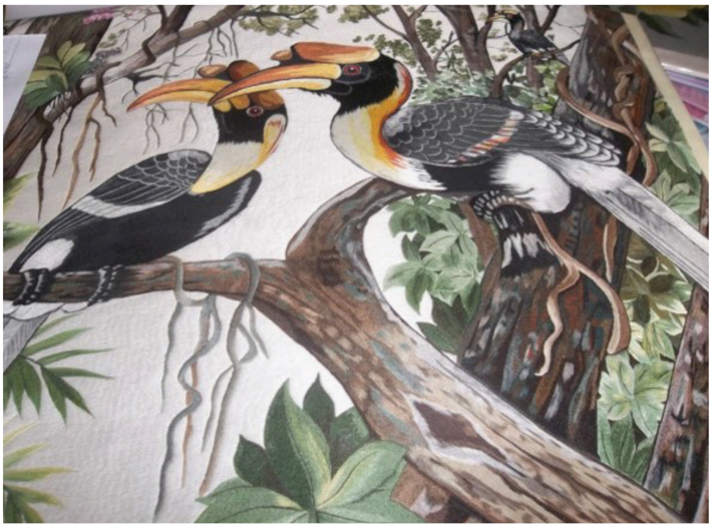

๓. กลุ่มปักผ้าด้วยมือ

สมาชิกกลุ่มนี้จะนำผ้าไปปักที่บ้าน โดยจะรับลายผ้าปักจากกองศิลปาชีพฯ เมื่อปักเสร็จเรียบร้อยแล้วทางชุดประสานงานจะเป็นผู้รวบรวมผลิตภัณฑ์ส่งกลับไปยังกองศิลปาชีพฯ เพื่อจำหน่ายต่อไป ราคาขึ้นอยู่กับความยากง่ายของชิ้นงาน แต่จะเน้นที่ความสวยงามและความประณีตเป็นหลัก ทำให้ราษฎรมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

นอกเหนือจากช่วยเหลือราษฎรให้มีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้นแล้ว ด้วยสายพระเนตรที่ยาวไกล ทรงตระหนักถึงคุณค่าของผ้าทอโบราณหายากและเป็นที่ทราบกันดีว่า สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ทรงโปรดเรื่องการทอผ้าเป็นพิเศษ ทรงฟื้นฟูและอนุรักษ์ ***“ผ้ายกเมืองนครศรีธรรมราช”*** ซึ่งเป็นผ้าทอพื้นเมืองโบราณอันทรงคุณค่าในอดีตที่ได้รับการกล่าวขานว่าเป็นผ้าทอมือชั้นดีสวยงามด้วยลวดลายวิจิตร ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่สืบทอดมาจากโบราณ แต่ด้วยวิธีการทอที่ยุ่งยากต้องอาศัยความประณีต ละเอียดลออ ต้องอาศัยทักษะความชำนาญ และฝีมือช่างชั้นสูง อีกทั้งค่านิยมการแต่งกายสมัยใหม่เข้ามาแทน การทอผ้ายกเมืองนครศรีธรรมราชจึงค่อย ๆ เลือนหายไป ด้วยพระเมตตาจึงโปรดเกล้าฯ ให้ส่งผู้เชี่ยวชาญไปฝึกสอนสมาชิกที่ศูนย์ศิลปาชีพบ้านเนินธัมมังและบ้านตรอกแคจนช่างทอสามารถพัฒนาฝีมือทอผ้ายกทอเมืองนครได้อย่างงดงามและได้มีโอกาสได้นำไปจัดแสดงร่วมกับผ้าทอโบราณลวดลายวิจิตรจากทั่วภูมิภาคของประเทศพร้อมแสดงในพิพิธภัณฑ์ผ้าในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และได้นำผ้ายกแบบราชสำนักมาใช้เป็นเครื่องแต่งกายในการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติด้วย ยังความปลื้มปีติยินดีมาสู่ชาวบ้านเนินธัมมังและพื้นที่ใกล้เคียงอย่างหาที่สุดมิได้ ถือเป็นการนำผ้าราชสำนักโบราณคืนถิ่นกำเนิดอีกครั้ง นับเป็นการสืบสาน รักษา ต่อยอดให้กับลูกหลานชาวนครศรีธรรมราชในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าของชาวเมืองนครสืบไป

หนึ่งในกลุ่มสมาชิก...บอกเล่า

นางจำปี กลางบน สมาชิกกลุ่มทอผ้าศูนย์ศิลปาชีพบ้านเนินธัมมัง ตำบลแม่เจ้าอยู่หัว อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช เล่าว่า

เมื่อก่อนชาวบ้านมีความลำบากมาก ไม่มีถนนหนทางใช้สัญจรไปมา ผู้ชายต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ส่วนผู้หญิงต้องอยู่เฝ้าบ้าน เมื่อพระองค์เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเยี่ยมเยียนราษฎรบ้านเนินธัมมัง พระองค์ทรงพระราชวินิจฉัยถึงความลำบากของประชาชน ทรงจัดตั้งศูนย์ศิลปาชีพให้แก่ชาวบ้านได้ทอผ้ากันเป็นรายได้เสริม พระองค์รับสั่งให้ป้าหาคนมาทอผ้า ก็หามาได้ ๑๑ คน ตอนนั้นก็ได้เข้าเฝ้าฯ ป้าจึงได้มาร่วมงานทอผ้ากับศูนย์ศิลปาชีพตั้งแต่ช่วงแรกเริ่ม งานทอผ้านี้จะเริ่มจากหัดทอผ้าฝ้ายก่อน พอเริ่มชำนาญจึงทอผ้าไหมซึ่งจะละเอียดกว่า ปีต่อมาพระองค์รับสั่งให้ทอผ้าไหมเพิ่มอีก และเมื่อทอไปเรื่อย ๆ ก็มีรายได้ดีขึ้นก็ส่งเสริมให้ลูกหลานมาทำมากขึ้น ลูกหลานที่ไปทำงานต่างถิ่นก็กลับมาฝึกหัดทอผ้ากัน การเดินทางก็สะดวก ส่วนผู้ชายก็ได้กลับมาทำนา ทำสวน ทำประมง ยังมาซึ่งความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ถือว่าเป็นความโชคดีของชาวบ้านที่นี่ที่พระองค์ได้พระราชทานความช่วยเหลือ *“...มีความรู้สึกภาคภูมิใจมาก นึกถึงทีไรก็รู้สึกตื้นตันใจ นอกจากงานศิลปาชีพในศูนย์ฯ พระองค์ยังส่งเสริมให้ทำนา ปลูกปาล์ม เลี้ยงปลา ทุกวันนี้นอกจากทอผ้าและมีรายได้เฉลี่ยเดือนละ ๔,๐๐๐ – ๕,๐๐๐ บาทต่อเดือน แล้วก็ยังปลูกปาล์มน้ำมันอีก ๑๕ ไร่ จากเมื่อก่อนลำบาก รายได้ไม่พอยังชีพ หลังจากที่พระองค์ทรงส่งเสริมอาชีพขึ้นที่นี่ ก็ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านเนินธัมมังดีขึ้น นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น และนับวันป้าอายุมากขึ้น แต่ก็ยังต้องการมาที่ศูนย์ฯ เพื่อสอนเด็กรุ่นใหม่ ๆ ให้ทอผ้าเป็น ยิ่งพระองค์เคยมีรับสั่งไว้เมื่อครั้งเสด็จฯ มาทรงเยี่ยมศูนย์ฯ ว่าขอให้สอนลูกสอนหลานต่อ ๆ ไป ป้าจึงตั้งใจว่าจะทอผ้าถวายและสอนเด็กรุ่นใหม่เรื่อยไปจนกว่าจะหมดแรง ถึงแม้จะเป็นแค่เฟืองเล็ก ๆ ที่มีส่วนช่วยให้งานศิลปาชีพประสบความสำเร็จ แต่ก็มีกำลังใจที่จะทำต่อไป...”*

นางพรทิพย์ กงไกรจักร์ ประธานกลุ่มแปรรูปกระจูด ศูนย์ศิลปาชีพบ้านเนินธัมมัง ตำบลแม่เจ้าอยู่หัว อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช เล่าว่า

เมื่อครั้งที่พระองค์เสด็จฯ มาทรงเยี่ยมและทรงทราบว่าราษฎรมีความเป็นอยู่ที่ลำบาก และในพื้นที่มีกระจูดจำนวนมาก พระองค์รับสั่งให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบคือ พัฒนาชุมชนเข้ามาดูแล แล้วจัดตั้งกลุ่มขึ้น เริ่มเข้าร่วมเป็นสมาชิกตั้งแต่ปี ๒๕๓๗ จนถึงปัจจุบัน นับได้ว่าเป็นคนยุคบุกเบิกรุ่นแรก ๆ ที่เข้ามาทำงานที่ศูนย์ฯ โดยเลือกงานถักกระจูด เพราะมีพื้นฐานเดิมจากครอบครัวที่สานเครื่องใช้จากกระจูดได้ เมื่อเข้าร่วมกับศูนย์ฯ ได้มีครูมาสอนเรื่องลายที่สวยงามมากขึ้น เช่น ลายดอกพิกุล ลายดอกผกา ลายลูกแก้ว ตลอดจนพัฒนารูปแบบของเครื่องใช้ให้หลากหลายมากยิ่งขึ้น เช่น ผลิตเป็นกระเป๋า กล่อง ซองใส่เอกสาร หมวก ตะกร้า และสามารถพัฒนารูปแบบต่าง ๆ ได้มากมายตามที่ตลาดต้องการ และเมื่อว่างเว้นจากการส่งงานกองศิลปาชีพฯ แล้ว สมาชิกจะผลิตและจำหน่ายแก่ลูกค้าทั่วไป ตามแบบที่ตลาดต้องการหรือตามรายการที่ลูกค้าสั่งเข้ามา หลังจากที่นี่ดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่อง สมาชิกกลุ่มก็เพิ่มขึ้น สามารถสร้างรายได้เสริมให้สมาชิกกลุ่ม ซึ่งรายได้ขึ้นอยู่กับความขยัน รายได้เฉลี่ยคนละ ๕,๐๐๐ – ๖,๐๐๐ บาทต่อเดือน นอกจากจะมีอาชีพเสริมสร้างรายได้แล้ว ยังได้อาศัยอยู่บ้านของตนเอง ไม่ต้องไปทำงานที่อื่น มีเวลาดูแลลูก ทำให้ครอบครัวอบอุ่น นอกจากนี้ ยังสร้างอาชีพให้กับผู้สูงอายุ ๖๐ – ๗๐ ปี มีรายได้พิเศษจากการถักกระจูดได้ แม่บ้านที่ต้องดูแลลูกก็ทำได้ ***“...รู้สึกดีใจ ภูมิใจมาก สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ทำให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น พึ่งตนเองได้ ทำให้วันนี้อยู่ดี กินดี มีเวลาดูแลครอบครัว และสิ่งที่อยากได้คือ อยากให้พระองค์หายจากการประชวร และเสด็จฯ มาทรงเยี่ยมที่ศูนย์ศิลปาชีพบ้านเนินธัมมังอีกครั้ง...”***

นางสุชาดา มาแก้ว ประธานกลุ่มทอผ้า ศูนย์ศิลปาชีพบ้านเนินธัมมัง ตำบลแม่เจ้าอยู่หัว อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช เล่าว่า

เมื่อก่อนทำงานก่อสร้าง ไม่ได้อยู่กับครอบครัว เวลาไปทำงานที่ไหน ก็ต้องย้ายลูกไปด้วยไม่มีคนเลี้ยง รายได้ก็ไม่พอเลี้ยงครอบครัว ยายเลยชักชวนให้เข้ามาทอผ้า แล้วเริ่มเป็นสมาชิกเมื่อปี ๒๕๔๒ เริ่มต้นจากการทอผ้าฝ้าย จากที่ไม่เป็นเลย ใจไม่สู้แต่ก็ต้องอดทน ช่วงแรก ๆ จะมีอาจารย์เข้ามาสอนสมาชิกประมาณ ๑๐ คน เพื่อจะได้สอนอย่างทั่วถึง พอเริ่มชำนาญปี ๒๕๕๒ ก็เริ่มทอผ้าไหมทำตามแบบลายที่ทางวังสวนจิตรลดาส่งมาให้ พร้อมเส้นไหมและเส้นทอง เมื่อทอแล้วเสร็จ ผ้าทุกผืนจะถูกส่งกลับไปให้ทางสวนจิตรลดาทั้งหมด ทราบว่าบางผืนมีโอกาสได้ไปจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ นำไปตัดฉลองพระองค์บ้างก็นำไปใช้เป็นชุดแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติ มีรายได้ประมาณเดือนละ ๕,๖๐๐ บาท และค่าชิ้นงานที่ได้จากสวนจิตรลดาเมื่อทอไปเรื่อย ๆ ก็มีรายได้ดีขึ้น พออยู่ได้ และที่สำคัญทำให้ได้อยู่กับครอบครัวตัวเอง

“...ทุกวันนี้ทำด้วยใจรัก ภูมิใจในสิ่งที่ทำ ถือเป็นอาชีพหลัก พอมีความรู้ก็ต้องสอนลูกหลานหรือไปถ่ายทอดความรู้ให้กับคนอื่น เช่น สมาชิกที่ศูนย์ศิลปาชีพสีบัวทองที่จังหวัดอ่างทอง เมื่อก่อนเป็นคนอารมณ์ร้อน พอได้ทอผ้าทำให้ใจเย็นขึ้น รู้สึกปลาบปลื้มดีใจที่มาถึงจุดนี้ เพราะเราเป็นลูกชาวนา สามารถทำผ้าถวายสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ บางครั้งพระองค์ก็เลือกผ้าไปตัดฉลองพระองค์ด้วย ปลาบปลื้มและมีความภูมิใจมาก มีโอกาสได้ไปศึกษาดูงานที่อื่น รู้สึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้...”

จากการได้พูดคุยกับสมาชิก พบว่า ทุกคนมีรอยยิ้ม มีความสุขเพราะนอกเหนือจากมีรายได้และอาชีพที่มั่นคง จนชีวิตเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้นแล้ว สิ่งที่ตามมาคือ เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ กลายเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถ เป็นคนที่มีคุณค่า และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มรดกของท้องถิ่นตนเอง ทำให้เกิดความรู้สึกรักและภาคภูมิใจในบ้านเกิดของตัวเอง

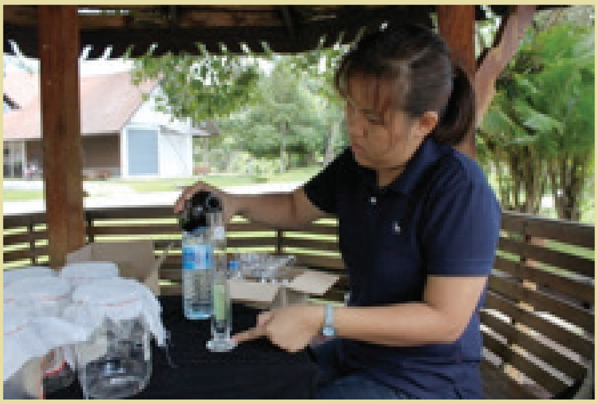

สเปรย์ป้องกันทาก ผสมสารสกัดจากพืชสมุนไพร ผลผลิตทางวิชาการ ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

บทความวิชาการโดย วรดลต์ แจ่มจำรูญ และ สุวิมล ด้วงเงิน
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
เรียบเรียงโดย นางสาวแพรฤดี ลำธารทรัพย์
กองศึกษาและขยายผลการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ

ในปี ๒๕๒๓ พระบาทสมเด็จพระปรมินทร มหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ใช้พื้นที่จำนวน ๑๕ ไร่ จัดสร้างสวนป่าสมุนไพรเขาหินซ้อน เพื่อเป็นแหล่งปลูกและรวบรวมสมุนไพรชนิดต่าง ๆ ไว้ศึกษาวิจัยทางวิชาการ เผยแพร่การใช้ประโยชน์ และเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้แก่นักเรียน นักศึกษา และประชาชนที่สนใจ ปัจจุบันมีพืชสมุนไพรปลูกรวบรวมกว่า ๙๐๐ ชนิด โดยได้ปลูกให้ผสมกลมกลืนเป็นธรรมชาติตกแต่งบริเวณฯ ให้ร่มรื่น จัดทำทางเดินศึกษาและติดป้ายชื่อพืชสมุนไพรพร้อมสรรพคุณ ซึ่งแนวพระราชดำริเรื่องการนำสมุนไพรมาศึกษาและวิจัยนี้ต่อมาได้นำไปสู่การศึกษา พัฒนา และการนำพืชสมุนไพรที่มีอยู่ในท้องถิ่น รวมทั้งสมุนไพรจากต่างประเทศเข้ามาทดลองปลูกและทดลองทำเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ออกมาใช้

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยหน่วยงานสวนพฤกษศาสตร์เขาหินซ้อนได้ดำเนินงานสนองพระราชดำริเกี่ยวกับเรื่องสมุนไพรมาอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันมีความสนใจและตระหนักถึงความปลอดภัยของประชาชนที่นิยมเดินป่าเข้าชมอุทยานเพื่อการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและการเดินศึกษาพรรณไม้ในเส้นทางศึกษาธรรมชาติ เมื่อเข้าสู่ช่วงฤดูฝน มักประสบปัญหาพบเจอทากเกาะหรือทากดูดเลือด ซึ่งทากจะปล่อยสารที่ทำให้เลือดไม่แข็งตัว ก่อให้เกิดความรำคาญ ซึ่งทั่วไปนิยมใช้ยากันทากชนิดที่มีส่วนผสมจากสารสกัดจากพืช เช่น ยาสูบและสารเคมีสังเคราะห์ ซึ่งอาจเป็นอันตรายกับผู้ใช้และสิ่งแวดล้อมได้

หน่วยงานสวนพฤกษศาสตร์ฯ จึงได้ดำเนินงานศึกษาเรื่องประสิทธิภาพของสารสกัดจากพืชสมุนไพร ๕ ชนิด ในการป้องกันทากและการทดลองผลิตสเปรย์ป้องกันทากผสมสารสกัดจากพืชสมุนไพร เพื่อศึกษาวิธีการสกัดสารสำคัญจากพืชสมุนไพรแต่ละชนิดที่มีรายงานว่าใช้ป้องกันทากหรือแมลงขนาดเล็ก และคัดเลือกชนิดและระดับความเข้มข้นของสารสกัดจากพืชสมุนไพรที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมที่จะนำไปเป็นส่วนผสมของสเปรย์ป้องกันทาก โดยได้นำพืชสมุนไพรท้องถิ่น ๕ ชนิด ได้แก่ ไพล ยูคาลิปตัส ผักคราดหัวแหวน สะเดา และสาบเสือ มาสกัดโดยวิธีการกลั่น (distillation) และการสกัดด้วยตัวทำละลาย (solvent extraction) แล้วนำสารสกัดที่ได้แต่ละชนิดมาละลายให้มีความเข้มข้น ๕%, ๑๐%, ๒๕%, ๕๐% และ ๗๕% (V/V) ที่แตกต่างกัน แล้วนำมาทดสอบประสิทธิภาพสารสกัดแต่ละชนิดกับทากที่ขังไว้ในขวดโหล และทดลองซ้ำหลาย ๆ ครั้ง เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่แม่นยำ หลังจากนั้น นำสารสกัดจากพืชสมุนไพรมาทดสอบความพึงพอใจต่อผู้บริโภค ปรับปรุงสูตรผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสม และตรงตามความต้องการของผู้บริโภคต่อไป

ผลการวิจัยพบว่า สารสกัดไพลมีประสิทธิภาพสูงที่สุด จึงได้นำสารสกัดไพลมาผลิตเป็นสเปรย์ป้องกันทาก และได้นำไปให้ผู้บริโภค จำนวน ๒๐ คน ทดลองใช้ พร้อมทั้งใช้แบบสอบถามสำรวจความพึงพอใจของผู้บริโภค ซึ่งผู้บริโภคส่วนใหญ่พอใจในผลิตภัณฑ์ป้องกันทาก แต่จะมีสิ่งที่ต้องปรับปรุงคือ กลิ่นของผลิตภัณฑ์และประสิทธิภาพการติดทนของผลิตภัณฑ์ เนื่องจากกลิ่นของผลิตภัณฑ์มีกลิ่นค่อนข้างฉุนเพราะผลิตภัณฑ์มีส่วนผสมของน้ำมันหอมระเหยไพลอยู่ถึง ๗๕% จึงทำให้ผลิตภัณฑ์มีกลิ่นฉุนไม่เป็นที่พอใจของผู้บริโภคและประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์ติดอยู่ไม่นาน เนื่องจากผลิตภัณฑ์ป้องกันทากที่ผลิตขึ้นมามีส่วนผสมของแอลกอฮอล์เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งแอลกอฮอล์จะระเหยเร็วมาก เมื่อฉีดพ่นทำให้แอลกอฮอล์ดึงเอากลิ่นของสมุนไพรที่ใส่ลงไประเหยพร้อมกันไปด้วย ทำให้กลิ่นไม่อยู่คงทนต้องฉีดพ่นอยู่บ่อยครั้ง

ต่อมา จึงได้ปรับปรุงสูตรผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมและตรงตามความต้องการของผู้บริโภคและผลิตในเชิงการค้าได้ โดยปรับปรุงกลิ่นของผลิตภัณฑ์และความติดทนของผลิตภัณฑ์ ซึ่งทำให้สเปรย์ป้องกันทากผสมสารสกัดจากพืชสมุนไพรของศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ เป็นผลิตภัณฑ์จากพืชสมุนไพรที่เป็นที่นิยมเป็นอย่างมาก นับได้ว่าผลผลิตทางวิชาการเรื่องนี้ นำไปสู่การประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ตามแนวพระราชดำริได้อย่างแท้จริง

ทาก (land leech) เป็นสัตว์ในวงศ์ Haemadipsidae มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า Haemadipsa sp. ทากเป็นสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังที่สร้างความรำคาญแก่มนุษย์และสัตว์ โดยใช้ส่วนของแผ่นดูด (sucker) ในการเกาะติดกับลำตัวเหยื่อและดูดเลือด โดยจะปล่อยสารฮีรูดีน (Hirudin) ออกมา ทำให้เลือดไม่แข็งตัวและปล่อยสารที่มีองค์ประกอบคล้ายกับฮีสตามีน (Histamine) ทำให้หลอดเลือดขยายตัว เหยื่อจึงรู้สึกชาและไม่รู้สึกตัวเมื่อถูกทากเกาะ

นายจรัลธาดา กรรณสูต องคมนตรี ติดตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ

วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๐

นายจรัลธาดา กรรณสูต องคมนตรี ติดตามการดำเนินงานโครงการประตูระบายน้ำคลองลัดโพธิ์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสมุทรปราการ ตามที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานพระราชดำริในการบรรเทาความทุกข์ยากเดือดร้อนของราษฎรที่ประสบกับปัญหาน้ำท่วม ส่งผลถึงการประกอบอาชีพและการสัญจร ปัจจุบันประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีการคมนาคมที่ดี และสภาพพื้นที่สามารถทำการเกษตรกรรมได้เป็นอย่างดี อีกทั้งเป็นต้นแบบการบริหารจัดการน้ำ (แก้มลิงตามแนวพระราชดำริ) ที่สำคัญ รวมถึงสามารถสร้างความเข้มแข็งที่ก่อเกิดจากศูนย์รวมใจของไทยทั้งชาติอีกด้วย ทั้งนี้ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ทรงห่วงใยประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยในหลายพื้นที่ของประเทศ และมีพระราชประสงค์ให้ สืบสาน รักษา และต่อยอดการพัฒนาตามแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เพื่อสร้างประโยชน์และความสุขให้แก่ราษฎรตลอดไป

โอกาสนี้ องคมนตรี เยี่ยมประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณคลองลัดโพธิ์ซึ่งประสบปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่มาโดยตลอดจากอุทกภัยและช่วงฤดูน้ำหลาก และจากการบริหารจัดการน้ำโครงการประตูระบายน้ำคลองลัดโพธิ์ ทำให้ปัจจุบันน้ำไม่ท่วมพื้นที่บ้านอีกเลย

นายจรัลธาดา กรรณสูต องคมนตรี ติดตามการดำเนินงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในพื้นที่จังหวัดราชบุรีและจังหวัดเพชรบุรี

วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๐

นายจรัลธาดา กรรณสูต องคมนตรี ติดตามการดำเนินงานและรับฟังการบริหารจัดการน้ำของโครงการพัฒนาแหล่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ซึ่งเกิดจากพระมหากรุณาธิคุณในสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เมื่อครั้งเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรและทอดพระเนตรพื้นที่บริเวณโครงการอุทยานเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน บ้านไทยประจัน ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี และโครงการสวนป่าสิริกิติ์ บ้านห้วยม่วง ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ณ บ้านไทยประจัน เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๓๔ ได้พระราชทานพระราชดำริให้พิจารณาโครงการและก่อสร้าง แหล่งน้ำเพื่อช่วยเหลือราษฎรให้มีน้ำในการเพาะปลูกและการอุปโภคบริโภค สำนักงาน กปร. กรมชลประทาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงได้ดำเนินการสนองพระราชดำริ โดยก่อสร้างอ่างเก็บน้ำในพื้นที่ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี จำนวน ๕ แห่ง ประกอบด้วยอ่างเก็บน้ำบ้านไทยประจันอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อ่างเก็บน้ำบ้านพุกรูดอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อ่างเก็บน้ำห้วยพุกรูดอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อ่างเก็บน้ำเขาหัวแดงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และอ่างเก็บน้ำหินสีตอนบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๐

นายจรัลธาดา กรรณสูต องคมนตรี ติดตามผลการดำเนินงานโครงการฟาร์มทะเลตัวอย่างแบบผสมผสานตามพระราชดำริในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ตำบลบางแก้ว อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี พร้อมรับฟังการบรรยายสรุปผลการดำเนินงานโครงการฯ การดำเนินงานก่อสร้างร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ และเยี่ยมชมการสาธิตการเลี้ยงสาหร่ายพวงองุ่น การเลี้ยงปลาทะเล หอยเป๋าฮื้อ เป็นต้น

สำนักงาน กปร.
ร่วมกับสี่องค์กรหลักร่วมลงนามความร่วมมือ โครงการพัฒนาองค์กรคุณธรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

วันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๐

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) จัดพิธีลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือโครงการพัฒนาองค์กรคุณธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร บริษัท อสมท. จำกัด (มหาชน) และศูนย์พัฒนานวัตกรรมต่อต้านคอรัปชั่น โดยมีนายดนุชา สินธวานนท์ เลขาธิการ กปร. นายประยงค์ ปรียาจิตต์ เลขาธิการ ป.ป.ท. นายอภิรมย์ สุขประเสริฐ ผู้จัดการ ธกส. นายเขมทัตต์ พลเดช กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ บริษัท อสมท. จำกัด (มหาชน) และ ดร.ณัฐวัฒน์ อริย์ธัชโภคิน กรรมการผู้อำนวยการศูนย์พัฒนานวัตกรรมต่อต้านคอรัปชั่น ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือดังกล่าว ณ ห้องประชุม ๑๐๑ อาคารสำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สำนักงาน กปร.

โครงการพัฒนาองค์กรคุณธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยความร่วมมือในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมให้องค์กรต่าง ๆ โดยเฉพาะหน่วยงานของรัฐและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการบริหารจัดการด้วยความโปร่งใสและสร้างกลไกกระบวนการตลอดจนเครื่องมือที่เป็นนวัตกรรมต่อต้านทุจริตคอรัปชั่นด้วยมาตรการเชิงบวกในมิติใหม่ ซึ่งมุ่งเน้นสนับสนุนให้เกิด ***"องค์กรคุณธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง"*** ที่จะช่วยสร้างเสริมความพอมี พอกิน พอใช้ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เกี่ยวข้องให้เข้มแข็งมีความพร้อมในระดับหนึ่งก่อนต่อยอดไปสู่การมีส่วนร่วมในการต่อต้านทุจริตคอรัปชั่น เพื่อแก้ไขปัญหาของสังคมส่วนรวมได้อย่างยั่งยืน

นายจรัลธาดา กรรณสูต องคมนตรี ติดตามการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานีและจังหวัดบึงกาฬ

วันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๐

นายจรัลธาดา กรรณสูต องคมนตรี ติดตามการดำเนินงานและรับฟังสรุปผลการดำเนินงานโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยตาดข่า อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลหนองอ้อ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ซึ่งเป็นโครงการฯ ที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการอ่างเก็บน้ำซำตมขาวพร้อมระบบท่อส่งน้ำ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลทมนางาม อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี ซึ่งเป็นโครงการที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

โอกาสนี้ องคมนตรีได้เยี่ยมเกษตรกรและประชาชนที่รับประโยชน์จากโครงการฯ

จากนั้น เดินทางไปยังโครงการอ่างเก็บน้ำซำตมขาวพร้อมระบบท่อส่งน้ำฯ

วันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๐

นายจรัลธาดา กรรณสูต องคมนตรี ติดตามการดำเนินงานโครงการขุดลอกอ่างเก็บน้ำหนองบ่อองและขุดร่องชักน้ำพร้อมติดตั้งสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าอันเนื่อง มาจากพระราชดำริ ตำบลคำแก้ว และโครงการพัฒนาแหล่งน้ำห้วยหิน พร้อมอาคารประกอบอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลหนองพันทา อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ ตามที่ราษฎรทั้งสองตำบลขอพระราชทานโครงการฯ ในการขาดแคลนน้ำสำหรับอุปโภคบริโภค และการเกษตร ซึ่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเพื่อช่วยเหลือราษฎรได้ประกอบอาชีพอย่างสมบูรณ์

โอกาสนี้ องคมนตรีได้เยี่ยมราษฎรในพื้นที่โครงการฯ

จากนั้น ได้เดินทางไปยังโครงการพัฒนาแหล่งน้ำห้วยหิน พร้อมอาคารประกอบฯ ซึ่งเป็นโครงการฯ ที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเพื่อช่วยเหลือราษฎรซึ่งขาดแคลนน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคและทำการเกษตร เนื่องจากพื้นที่แห่งนี้เป็นที่ราบลุ่มสลับด้วยพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด

นายจรัลธาดา กรรณสูต องคมนตรี ติดตามงานโครงการอนุรักษ์พื้นที่ป่าไม้ต้นแบบตามแนวชายแดน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์

วันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐

นายจรัลธาดา กรรณสูต องคมนตรี ติดตามการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พื้นที่ป่าไม้ต้นแบบตามแนวชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (วัดเขาศาลาอตุลฐานะจาโร) อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์ ด้วยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ทรงห่วงใยสภาพพื้นที่ป่าไม้อันเป็นต้นกำเนิดของทรัพยากรธรรมชาติทั้งแหล่งต้นน้ำลำธาร ป่าไม้ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ รวมถึงคุณภาพชีวิตของราษฎรที่อาศัยอยู่ร่วมกับป่าในลักษณะเกื้อกูลและอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืนตามแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับไว้เพื่อเป็นต้นแบบการพัฒนาที่ยั่งยืน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงมีพระราชประสงค์ให้ สืบสาน รักษา และต่อยอดงานในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ให้มีความยั่งยืนสร้างประโยชน์ให้กับประชาชนและประเทศชาติตลอดไป

โอกาสนี้ องคมนตรี ได้เดินทางไปติดตามการดำเนินงานโครงการฯ ดังกล่าว เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องและบรรลุวัตถุประสงค์ตามพระราชประสงค์ต่อไป

นายจรัลธาดา กรรณสูต องคมนตรี ติดตามการบริหารจัดการน้ำ โครงการอ่างเก็บน้ำนฤบดินทรจินดา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในพื้นที่จังหวัดปราจีนบุรี

วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๐

นายจรัลธาดา กรรณสูต องคมนตรี ติดตามการดำเนินงานของโครงการอ่างเก็บน้ำนฤบดินทรจินดา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ด้วยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ทรงให้ความสำคัญในการบริหารจัดการน้ำตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ที่ได้พระราชทานแนวทางในการบรรเทาปัญหาอุทกภัยและการทำการเกษตรให้แก่ราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อนในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ และในช่วงนี้เป็นช่วงฤดูฝน หลายพื้นที่ประสบกับปัญหาน้ำท่วม ด้วยพระเมตตาและทรงห่วงใยพสกนิกรในทุกพื้นที่ จึงมีพระราชประสงค์ให้องคมนตรีทำหน้าที่ในการติดตามเพื่อสืบสาน รักษา และต่อยอดงานพัฒนาในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริให้สามารถช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่พสกนิกรได้อย่างรวดเร็วและยั่งยืน

โอกาสนี้ องคมนตรี ได้รับฟังการบรรยายสรุปผลการดำเนินงานโครงการอ่างเก็บน้ำนฤบดินทรจินดาฯ พร้อมเยี่ยมชมสภาพพื้นที่และปลูกต้นพะยูง รวมถึงได้ปล่อยปลาในอ่างเก็บน้ำฯ บริเวณด้านหน้าโครงการฯ

จากนั้น องคมนตรี เดินทางไปยังบ้านเกษตรกรประกอบอาชีพปลูกฝรั่งและประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่ตลาดเก่ากบินทร์บุรี ซึ่งได้รับประโยชน์จากโครงการฯ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานโครงการเพื่อช่วยเหลือราษฎรให้หลุดพ้นจากความทุกข์ยาก ซึ่งวันนี้สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสืบสานรักษา และต่อยอดโครงการฯ ให้บังเกิดความยั่งยืนและสร้างประโยชน์สุขให้กับประชาชนยิ่งขึ้นต่อไป

นายจรัลธาดา กรรณสูต องคมนตรี ติดตามการบริหารจัดการน้ำ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับสถานการณ์น้ำ

วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐

นายจรัลธาดา กรรณสูต องคมนตรี ติดตามการดำเนินงานของโครงการเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี และเขื่อนพระราม ๖ ตำบลท่าหลวง อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้วยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ทรงห่วงใยสถานการณ์น้ำในช่วงมรสุมซึ่งอาจเกิดอุทกภัยในหลายพื้นที่ของประเทศที่จะส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่และการประกอบอาชีพของราษฎร จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ติดตามการดำเนินงานของโครงการพัฒนาแหล่งน้ำตามแนวพระราชดำริที่สำคัญ ๆ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เพื่อเตรียมความพร้อมกับสถานการณ์อุทกภัยที่จะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยทรงมีพระราชปณิธานที่จะทรงสืบสาน รักษา และต่อยอดในการพัฒนาโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในทั่วทุกภูมิภาคของประเทศที่ได้สร้างประโยชน์สุขกับราษฎรให้บังเกิดความยั่งยืนอย่างต่อเนื่องต่อไป

โอกาสนี้ องคมนตรี ได้เดินทางไปยังโครงการเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ฯ พร้อมรับฟังการบรรยายสรุปผลการดำเนินงานโครงการฯ และการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสักอันเนื่องมาจากพระราชดำริ รวมถึงสถานการณ์น้ำในขณะนี้

จากนั้น องคมนตรี ได้เดินทางไปเยี่ยมบ้านเกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากโครงการฯ พร้อมได้เดินทางไปยังเขื่อนพระราม ๖ ตำบลท่าหลวง อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

นายจรัลธาดา กรรณสูต องคมนตรี ติดตามสถานการณ์น้ำและการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่จังหวัดชัยนาทและจังหวัดสิงห์บุรี

วันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๐

นายจรัลธาดา กรรณสูต องคมนตรี ติดตามสถานการณ์น้ำและการบริหารจัดการน้ำของเขื่อนเจ้าพระยา ตำบลบางหลวง อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำบริเวณประตูระบายน้ำบางโฉมศรี ตำบลชีน้ำร้าย และตำบลท่างาม อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ด้วยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ทรงห่วงใยราษฎรที่จะได้รับผลกระทบจากการเกิดอุทกภัยในหลายพื้นที่โดยเฉพาะพื้นที่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้องคมนตรีติดตามการดำเนินงานการบริหารจัดการน้ำของโครงการพัฒนาลุ่มน้ำเจ้าพระยา เพื่อเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์น้ำที่จะเกิดขึ้น ตลอดจนรับทราบความเป็นอยู่ของราษฎรที่อาศัยอยู่ในบริเวณรอบพื้นที่โครงการฯ ซึ่งอาจจะได้รับผลกระทบในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต ด้วยมีพระราชปณิธานที่จะทรงสืบสาน รักษา และต่อยอดการพัฒนาโครงการฯ ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานแนวทางในการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้คงอยู่และเกิดประโยชน์ต่อประชาชนและประเทศชาติสืบไป

โอกาสนี้ องคมนตรี รับฟังการบรรยายสรุปสถานการณ์น้ำ การบริหารจัดการน้ำของเขื่อนเจ้าพระยาฯ จากผู้แทนกรมชลประทาน และศึกษาสภาพการบริหารจัดการน้ำบริเวณ Control House ของเขื่อนเจ้าพระยา และเยี่ยมราษฎรบริเวณโครงการฯ พร้อมทั้งปลูกต้นมะตูม ซึ่งเป็นไม้ประจำจังหวัดชัยนาท

จากนั้น องคมนตรี เดินทางไปยังโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำบริเวณประตูระบายน้ำบางโฉมศรีฯ ซึ่งเป็นประตูระบายน้ำปลายคลองระบายใหญ่ชัยนาท - ป่าสัก ๒ ใช้ประโยชน์ในการกักเก็บน้ำและระบายน้ำให้กับพื้นที่ในเขตชลประทาน เพื่อป้องกันน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยาไหลเข้าท่วมพื้นที่ในเขตชลประทาน

นายจรัลธาดา กรรณสูต องคมนตรี เป็นประธานเปิดงาน นิทรรศการ ๙ สถิตในดวงใจนิรันดร์ ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๐

นายจรัลธาดา กรรณสูต องคมนตรี เป็นประธานในพิธีเปิดงานนิทรรศการ ๙ สถิตในดวงใจนิรันดร์ ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และเนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๐ จัดขึ้นเป็นเวลา ๓ วัน ระหว่างวันที่ ๑๐-๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๐ เพื่อให้ประชาชนจากทั่วประเทศได้รับทราบถึงพระมหากรุณาธิคุณที่ได้พระราชทานพระราชดำริในการจัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ เป็นแห่งแรก เพื่อเป็นสถานที่ศึกษา ทดลอง ค้นคว้า วิจัย และแสดงตัวอย่างความสำเร็จ เพื่อให้เกษตรกรและประชาชนที่สนใจทั่วไปได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้และนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ทรงให้ความสำคัญในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานไว้ และมีพระราชปณิธานที่จะสืบสานรักษา และต่อยอดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์และเกิดประโยชน์สุขกับประชาชนอย่างมั่นคงและยั่งยืนสืบไป

โอกาสนี้ องคมนตรี ได้กล่าวเปิดนิทรรศการฯ พร้อมกับปลูกต้นรวงผึ้ง ณ บริเวณสวนของพ่อ ภายในศูนย์ศึกษาฯ และเยี่ยมชมกิจกรรมนิทรรศการของหน่วยงานต่าง ๆ ที่นำผลงานความสำเร็จจากการพัฒนามาจัดแสดงนิทรรศการฯ นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมฝึกอบรมอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ จำนวน ๕ หลักสูตร รวมถึงการจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร อาหาร พันธุ์ไม้ และผลิตภัณฑ์ OTOP อีกด้วย

สำนักงาน กปร. จัดพิธีรับมอบเข็มที่ระลึกฯ

วันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๐

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ได้จัดพิธีรับมอบเข็มที่ระลึกสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ ๕ รอบ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ และเข็มที่ระลึกพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ ทรงเจริญพระชนมายุ ๕ รอบ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ในวันจันทร์ที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ ณ ห้องประชุม ๑๐๑ อาคารสำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยมีนายดนุชา สินธวานนท์ เลขาธิการ กปร. คณะผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่สำนักงาน กปร. เข้าพิธีรับมอบเข็มที่ระลึกฯ เพื่อความเป็นสิริมงคลและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานต่อไป

พลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุก องคมนตรี เป็นประธานเปิดงาน *“ธ สถิตในดวงใจนิรันดร์”* ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๐

พลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุข องคมนตรี เป็นประธานในพิธีเปิดงานชมศูนย์ศึกษาพัฒนาฯ ความรู้ ดูนิทรรศการ ภายใต้ชื่อ ***“ธ สถิตในดวงใจนิรันดร์”*** ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ด้วย สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ทรงให้ความสำคัญในการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง ซึ่งเป็น ๑ ใน ๖ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานพระราชดำริให้จัดตั้งขึ้นเพื่อให้เป็นสถานที่ศึกษา ค้นคว้า วิจัย ทดลอง และพัฒนาการประกอบอาชีพของเกษตรกรในแต่ละภูมิภาค ซึ่งศูนย์ศึกษาฯ ได้ทำหน้าที่พัฒนาพื้นที่ดินเปรี้ยวให้สามารถใช้ทำการเกษตรได้ รวมทั้งแสวงหาแนวทางในการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ให้กับราษฎรได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้และนำไปประยุกต์ใช้จนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนบนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยเหตุนี้ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงมีพระราชปณิธานที่จะทรงสืบสาน รักษา และต่อยอดการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาฯ รวมทั้งโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริด้านต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์กับประชาชนยิ่งขึ้นสืบไป

การจัดงาน ***“ธ สถิตในดวงใจนิรันดร์”*** เป็นความร่วมมือของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ร่วมกับศูนย์ศึกษาฯ จัดขึ้นเพื่อน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร โดยจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๒๒ – ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๐ ต่อเนื่องเป็นปีที่ ๑๘ กิจกรรมภายในงานประกอบด้วยการจัดนิทรรศการ ***“ธ สถิตในดวงใจนิรันดร์”*** เป็นการแสดงผลสำเร็จจากการพัฒนา

นิทรรศการศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน การจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร ผู้ผลิตพบผู้บริโภค และที่สำคัญมีการแข่งขันตอบปัญหาทางวิชาการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริชิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้

โอกาสนี้ องคมนตรี ได้มอบรางวัลเกียรติบัตรแก่ผู้ชนะการประกวดกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรตัวอย่าง จำนวน ๗ ราย พร้อมชมนิทรรศการ และเยี่ยมเกษตรกรที่นำผลผลิตทางการเกษตรมาจำหน่าย ซึ่งได้สร้างขวัญและกำลังใจให้กับเกษตรกรในครั้งนี้ นอกจากนี้ยังได้ปลูกต้นราชพฤกษ์เป็นที่ระลึกอีกด้วย

จากนั้น องคมนตรี ได้เดินทางไปยังโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลุ่มน้ำบางนราอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส เพื่อติดตามการดำเนินงานและรับฟังการบรรยายสรุปผลการดำเนินงาน พร้อมเยี่ยมประชาชนที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ

วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๓ กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๖๐

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเผยแพร่พระราชกรณียกิจด้านการพัฒนา ในสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และพระบรมวงศ์ที่ได้พระราชทานแนวพระราชดำริ เพื่อแก้ไขปัญหาให้แก่ราษฎรและประเทศให้เกิดความยั่งยืนมั่นคงต่อไป

๒. เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับแนวพระราชดำริ และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริให้แก่ประชาชน หน่วยงานรัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนสื่อมวลชน ให้ได้รับทราบข้อมูลอย่างถูกต้องและกว้างขวางยิ่งขึ้น

๓. เพื่อขยายผลการพัฒนาและผลสำเร็จจากแนวพระราชดำริ และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่มีกระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ไปสู่สาธารณชนได้อย่างกว้างขวาง พร้อมทั้งเป็นเอกสารอ้างอิงได้อย่างถูกต้อง

โปรดทราบ

- บทความและข้อเขียนต่าง ๆ ในวารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ไม่ใช่ความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)
- หากมีความประสงค์จะนำข้อมูลไปเผยแพร่ โปรดระบุแหล่งที่มาของข้อมูลด้วย

ดำเนินการโดย

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

อาคารสำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
เลขที่ ๒๐๑๒ ซอยอรุณอมรินทร์ ๓๖
ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงบางยี่ขัน
เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๔๔๗ ๘๕๐๐-๖
โทรสาร ๐ ๒๔๔๗ ๘๕๖๒

ติดตามข่าวสารเพิ่มเติม ผ่านช่องทางแอพพลิเคชั่น

rdpb-journal
www.rdpb.go.th
www.facebook.com/rdpb.go.th
e-mail:rdpb_project@hotmail.com

ออกแบบและจัดพิมพ์ที่

Creative Tone Content & Design for Social Change
๑๒๖/๓๑ ซอยรามอินทรา ๕๕ ถนนรามอินทรา วัชรพล
ท่าแร้ง บางเขน โทรศัพท์ ๐๘๔-๑๕๕-๒๒๘๖
www.creativetone.net

คณะที่ปรึกษา

เลขาธิการ กปร. (นายดนุชา สินธวานนท์)
รองเลขาธิการ กปร. (นายลลิต ถนอมสิงห์)
รองเลขาธิการ กปร. (นายสมบูรณ์ วงค์กาด)
รองเลขาธิการ กปร. (นายปวัตร์ นวะมะรัตน)
ที่ปรึกษาด้านการประสานงานโครงการฯ (นางสาวอุศนีย์ ธูปทอง)
ที่ปรึกษาด้านการพัฒนา (นางสาววัชรี วัฒนไกร)
ที่ปรึกษาด้านการประสานงานโครงการฯ (นางสาวถกลวรรณ ไกรสรกุล)

คณะบรรณาธิการ

นางพิชญดา หัศภาค
ผู้อำนวยการกองประชาสัมพันธ์/หัวหน้าคณะบรรณาธิการ
นางสาวณัฐดา ศุภสินธุ์
ผู้แทนกองประสานงานโครงการพื้นที่ ๑
นายปริญญวัฒน์ วัชรอาภากร
ผู้แทนกองประสานงานโครงการพื้นที่ ๒
นางสาวฉัตตริน บุญเกิด
ผู้แทนกองประสานงานโครงการพื้นที่ ๓
นางสาวรุ่งรัตน์ วงษ์จู
ผู้แทนกองประสานงานโครงการพื้นที่ ๔
นางสาวกุลวดี ปุงบางกะดี่
ผู้แทนสำนักงานเลขาธิการ
นางสาวสมลักษณ์ บุนนาค
ผู้แทนกองศึกษาและขยายผลการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ
นางสมพร สุขประเสริฐ
ผู้แทนกองพัฒนาทรัพยากรบุคคลเพื่อขับเคลื่อนแนวพระราชดำริ
นางสาวจำเนียร เพียรไม่คลาย
ผู้แทนกองติดตามประเมินผล
นางสาวศีต์กร ตันกำแหง
ผู้แทนกองแผนงานและวิเทศสัมพันธ์
นางอรอนันต์ วุฒิเสน
ผู้แทนกองกิจกรรมพิเศษ
นายวัชระ หัศภาค
ผู้แทนศูนย์สารสนเทศ
นายนพปฎล มกุลกาญจน์
ผู้แทนกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
นายเอกชัย เพ็งสว่าง
ผู้แทนกองประชาสัมพันธ์
นางสาวมทิรา ภัคทิพวดี
ผู้แทนกองประชาสัมพันธ์
นายพิสิทธิ์ วิเชียรทศพร
ผู้แทนกองประชาสัมพันธ์
นางสาวประภาพร ซื่อสัตย์
ผู้แทนกองประชาสัมพันธ์

วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
จัดทำขึ้นเพื่อแจกจ่าย ห้ามจำหน่าย

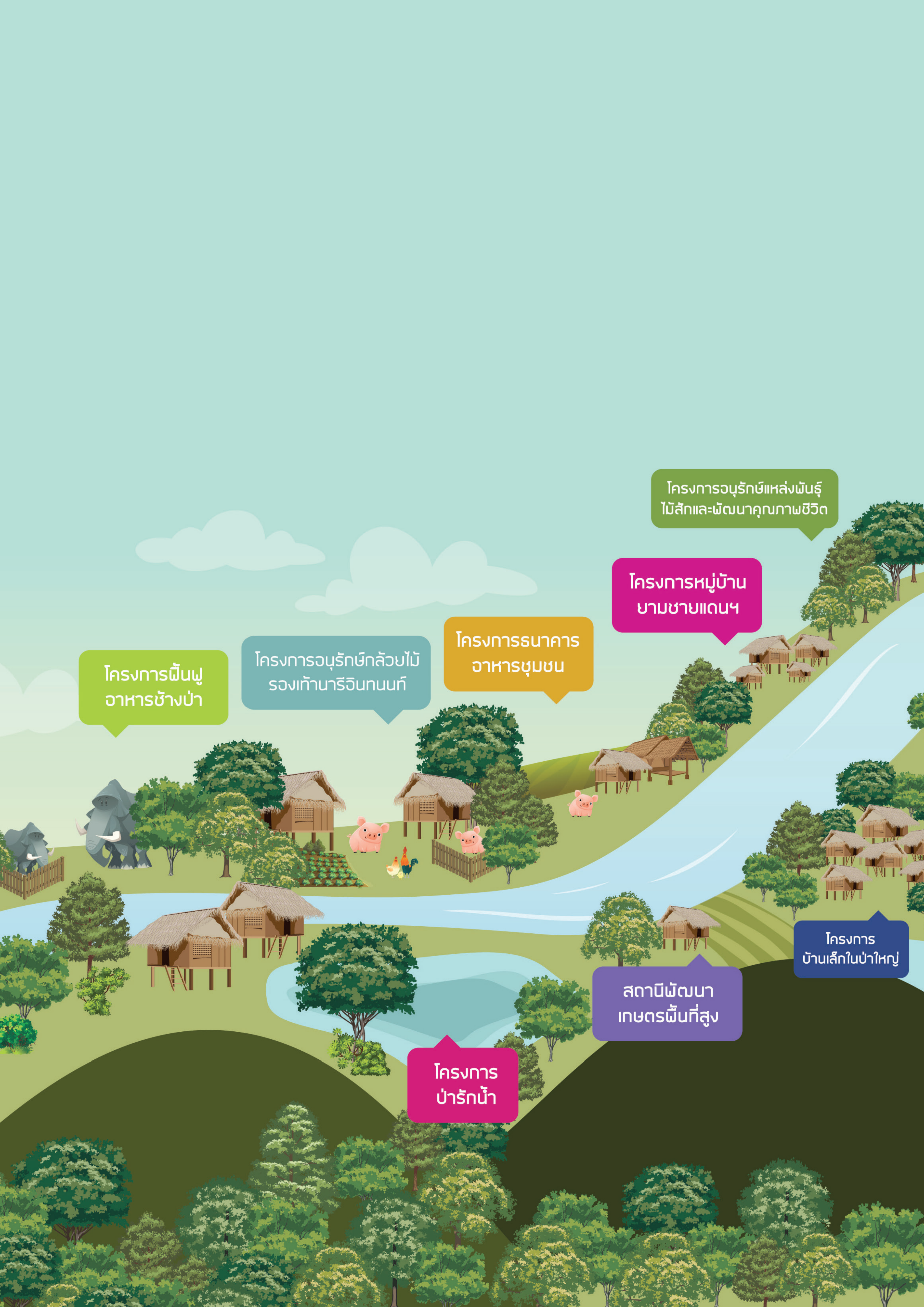
โครงการอนุรักษ์แหล่งพันธุ์
ไม้สักและพัฒนาคุณภาพชีวิต
โครงการหมู่บ้าน
ยามชายแดนฯ
โครงการฟื้นฟู
อาหารช้างป่า
โครงการอนุรักษ์กล้วยไม้
รองเท้านารีอินทนนท์
โครงการธนาคาร
อาหารชุมชน
โครงการ
บ้านเล็กในป่าใหญ่
สถานีพัฒนา
เกษตรพื้นที่สูง
โครงการ
ป่ารักน้ำ